

ΘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΗ'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐξόδοι: Γενεὴ καὶ εἰς ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Ἀποθ. Ἐπι τῆς Λευφ. Πανεπιστημίου 39.

28 Ὀκτωβρίου 1884

Ἡ ἰδιωτικὴ ἀγαθοεργία ἐν Παρισίοις

Αἱ μικραὶ ἀδελφαὶ τῶν ἀπορῶν

(Ἐκ τῶν τοῦ Maxime Du Camp)

Ἀφιερῶνται τῷ θεραπευτηρίῳ « Ὁ Εὐαγγελισμὸς »

Ἡ δημοσία ἀγαθοεργία εἶνε κοινωνικὸς θεσμὸς. Καὶ ἐπιτελεῖ μὲν ἔργον ἐλεημοσύνης, οὐδεὶς περὶ τούτου ἀμφιβάλλει, ἀλλ' ἐπιτελεῖ ἰδίως ἔργον δημοσίας ἀσφαλείας περιθάλλουσα τοὺς ἀρρώστους, περιορίζουσα τοὺς φρενοβλαβεῖς, φιλοξενούσα τοὺς γέροντας, υἱοθετοῦσα τὰ ἐγκυαταλειμμένα παιδιά, διανέμουσα βοηθήματα εἰς τοὺς ἐνδεις, οὐδ' ἡ πενία ἢ ἡ ὀκνηρὴ ἄγει πρὸς τὴν ἐν ταῖς ἀγυαῖς ἐπαίταν. Τί εἶνε τὰ ἑκατομύρια, τὰ ὅποια δαπανᾷ, ὡς πρὸς τοὺς κινδύνους δι' ὧν ἤθελον ἐπαπειλεῖ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Παρισίων αἱ τριακόσκιαι χιλιάδες ἄνθρωποι, οὓς κατ' ἔτος ἔλεε; Ἐὰν ἡ δημοσία ἀγαθοεργία ἔπαυεν αἴφνης λειτουργοῦσα, οἱ ἀνάπηροι ἤθελον κατακλύσει τὰ πεζοδρόμια, αἱ ἐπιδημικαὶ νόσοι ἤθελον καταλαστίξει τὴν πόλιν, ἡ παιδοκτονία ἤθελε λάθει ἐπιφόβους διαστάσεις καὶ ἡ ὀχλαγωγία ἤθελεν ἀδιαλείπτως πολιορκεῖ τὰς θύρας τῶν ἀρτοποιῶν. Ἡ πόλις τῶν Παρισίων, ἀφειδὲς πρὸς τὰς πόρους εἰς τοὺς τὰ τῆς εὐποιίας ἐπιτετραμμένους αὐτῆς, ὑπερασπίζει τοὺς τε ἀπόρους καὶ ἑαυτήν. Τὸ ἔργον εἶνε καλόν, ἀλλ' ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς συνέσεως καὶ τῆς περὶ τὴν αὐτοσυντήρησιν φροντίδος. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς δημοσίας ἀγαθοεργίας, ἀνεξάντητος κατὰ τὸ φαινόμενον, εἶνε ἀνεπρκῆς παραβαλλόμενος πρὸς τὴν πληθὺν τῶν ἀνηγνῶν, ἃς κέκληται νὰ θεραπεύσῃ. Οὐχ ἦτον, ὅπως ἔχει, εἶνε μέσον προφυλάξεως, εἶνε ὁ μελιτόεις πλακοῦς, ὁ μὴ κορεννύων μὲν, ἀλλὰ πραῦνων τὸν Κέρβερον.

Ἡ δημοσία ἀγαθοεργία εἶνε ἐπιτηδεῖα. Ἐργομένη εἰς συνάφειαν μετὰ πολλῶν ἀνθρώπων, διαγινώσκει τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, ἀμφοτέρων δὲ ἐπωφελεῖται. Εἰς τὰς δωρεάς, τὰς ὁποίας λαμβάνει, ἐπιθέτει ἐπίγραμμα οὐδὲν ἔχον τὸ πλατωνικόν. Γινώσκει ὅτι ἡ ἀγλοκερδὴς ἀρετὴ εἶνε σπανία καὶ ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἀγαπᾷ τὴν ἐκ τῶν καλῶν αὐτοῦ πράξεων ἀπόλασιν. Τὸ πρᾶγμα εἶνε φυσικὸν οὐδ' ἐπιθυμῶ νὰ προάψω μομφὴν εἰς ἐκείνους, οὓς ἡ μεγαλοδωρὶς τῶν καθιστᾶ ὀνομαστοῦς. Πλεῖστα ἄσυλα, πλεῖστα καταφυγία καὶ πλεῖστα ἐτι νοσοκομεῖα δὲν ἤθελον ὑπάρχει ἐὰν τὸ ὄνομα τῶν ἱδρυτῶν αὐτῶν, χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ μαρμάρου κεκραγμένον, δὲν ἐπεφαίνετο εἰς τὸ μέτωπον τῶν κτιρίων γνωρίζον τοῖς πᾶσιν, ὅτι ὁ δεῖν ἐλεήμων ἀπέφρασε διὰ τῆς τελευ-

ταίης αὐτοῦ βουλήσεως τὰ πλοῖτα τοῦ πρὸς περιθάλψιν τῶν δυστυχούντων. Ἄλλ' οὗτοι ὠφελοῦνται καὶ τοῦτο εἶνε τὸ οὐσιῶδες. Εὐλόγητος εἴη ὁ εὐεργέτης! Δυνάμεθα ἄρα γε νὰ εἰπώμεν ἀπολύτως ὅτι ἀληθῆς εὐποιία εἶνε μόνη ἡ ἀνώνυμος εὐποιία; Ἀγνοῶ ἀλλ' ὅπωςδήποτε εἶνε μᾶλλον ἀξιεπαινος λαμβάνουσα ἀμοιβὴν ἐνδόμυχον, ἢς οὐδεὶς ὑπάρχει μάρτυς.

Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ σκότος τὸ περιβάλλον ἀγαθὴν τινα πράξιν, καθιστᾷ αὐτὴν ἀγαθότεραν καὶ μεταδίδει αὐτῇ θαλπωρὴν ὑποθερμαίνουσαν τὴν καρδίαν.

Ἵπάρχουσι γυναῖκες ἐπιφανεῖς, νεκραὶ καὶ εὐεῖδεις, κεκλημέναι νὰ γευθῶσι πάσας τοῦ κόσμου τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἀπολαύσεις, εἰς πᾶσαν δὲ εἰθισμέναι πολυτέλειαν, αἱ ὁποῖαι ἐπισκεπτόνται τοὺς ἐνδεις, καὶ περιποιοῦνται τοὺς ἀρρώστους, καὶ ἀναλινίζουσι τὰ βρέφη τὰ μὴ ἔχοντα μητέρα, οὐδέποτε δὲ ἐπὶ τούτοις καυχῶνται, ὡς νὰ ἐνίσχυεν αὐτὰς αὐτὸ τὸ μυστήριον τῆς αὐταπαρνήσεώς των. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν περιστοιχούντων αὐτὰς παντοίων δειλεσμάτων, διάγουσι βίον ἀπταιστον, ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῆς ἐνδομύχου καρτερίας, ἣτις κατέστησεν αὐτὰς ἐλεήμονας καὶ σώφρονας. Κετὴ τὴν νεότητά μου, εἶδόν τινὰς ἐξ αὐτῶν πορευομένας τὴν κοπιώδη ὁδόν, ἣς ἔκιστον σταθμὸν δι' εὐεργεσίας τινὸς ἰσημείου. Τὰς ἠκολούθησα μακρόθεν κρυπτόμενος εἰσῆλθον κατόπιν αὐτῶν εἰς τὰ καταγῶγια, ὅπου εἶχον εἰσδύσει ὡς ἀκτῖνες ἡλίου, ἀφίνουσαι ἐν αὐτοῖς ὡσεὶ ἀπαύγασμα τοῦ περιβάλλοντος αὐτὰς φωτός. Πολλάκις ἔτυχε νὰ τὰς συναντήσω τὴν ἑσπέρην ἐντὸς αἰθούσης, ὑπὸ τὴν λάμπην τῶν πολυφῶτων, φαιδράς, ἀστείας, φιλαρέσκους, διατηρούσας δὲ ἐν τῷ βλέμματι καὶ ἐν τῷ μειδιάματι τὴν γαλήνην ἐκείνην, δὴ ἀπορρέουσιν ἐξ ἀταράχου ψυχῆς. Τόσον καλῶς δὲ ἐτήρουν τὴν περὶ τῆς εὐποιίας αὐτῶν ἐχεμυθίαν, ὥστε οὐδεὶς ποτὲ ἐγγύριεν αὐτὴν. Αἱ τοιαῦται πράξεις τῆς ἰδιωτικῆς ἀγαθοεργίας εἶνε συχναὶ ἐν Παρισίοις, ἀλλ' ἀγνοοῦνται. Τὸ πλῆθος δὲν ἔχει καιρὸν νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ ἴδῃ ἐκ ποίων χειρῶν πίπτει ἡ ἐλεημοσύνη. Μόλις γινώσκει ὅτι ὑπάρχουσιν ἱδρύματα ἐκ κοινοῦ ἐράνου κταρτισθέντα, ὅπου οἱ ἐνδεις περιθάλλονται καὶ ὅπου καθ' ἑκάστην ἀναγεῖται τὸ θαῦμα τοῦ πολυλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων. Τὰ ἱδρύματα ταῦτα ἀνήκουσι κυρίως εἰς τὴν ἀνώνυμον ἀγαθοεργίαν. Οἱ μετερχόμενοι αὐτὴν — ἄνδρες καὶ γυναῖκες — κατέλιπον τὸ κοσμητικὸν αὐτῶν ὄνομα καὶ ἔλαβον ἄλλο. Πόθεν προέρχονται αἱ δωρεαὶ αἱ παρέχουσαι τὰ μέσα τοῦ παραλαμβάνειν τοὺς γέροντας, τοῦ περιθάλλειν τοὺς ἀνάτους, τοῦ περισυνάγειν τὰ ἀπολωλότα παιδιά; Οὐδεὶς γινώσκει. Οὐδενὸς εὐεργέτου ἀναγράφεται τὸ ὄνομα. Μία μόνη ἐφημερίς, ὁ Φιγερῶ, ἔλαβεν

έντός δεκαετίας; εκ συνεισφορών και διένεμεν εις ελεημοσύνας 3,541,063 φράγκα.

Τα κηρύγματα ταυτα της ἀκηρίκτου εὐποιίας, τὰ καταστήματα της ιδιωτικῆς ἀγαθοεργίας προτίθεται νὰ μελετήσῃ σήμερον.

Εἰς τὴν θορυβώδη ταύτην πόλιν, ἡ ὁποία πλέον ἢ ποτὲ κατέστη τὸ προαγωγέον τοῦ κότμου, ὅπου αἱ δημόσια ἐλευθερία περικυβινοῦσιν εἰς ἀκολασίαν, ὅπου οἱ ἀλλοδαποὶ πάσης χώρας φέρουσι τὰ πλοῦτη των καὶ τὴν πολυπράγμονα διαφθορὰν των, πρέπει ἀπορακρυνόμενοι τῶν βουλευαρίων, τῶν Ἑλλυσίων, τῶν ἐκ τοῦ δηλητηριώδους ἀψίνθου ὀζόντων καφενοίων, τῶν θεάτρων ἐκείνων καὶ τῶν Ἑδ. ἐ. μ., τὰ ὅποια παριστάσι ζώσης σαρκὸς οὕτως εἶπεδν ἔμπορεῖα, νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰς μεμακρυσμένας συνοικίας, τὰ ἀρχαῖα προάστεια, τὰ ἐν τῇ μεγαλοπόλει περιληφθέντα, καὶ νὰ κρούσωμεν τὴν θύραν μιᾶς τῶν εὐτελῶν ἐκείνων οἰκίων, αἵτινες δι' οὐδενὸς ἐξωτερικοῦ ἐμβλήματος διακρίνονται, φαίνονται δὲ σεμναὶ ὡς τὸ ἀκήρυκτον εὐεργέτημα. Κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἡ θύρα ἀνοίγεται, καθότι ἡ φιλοξενία οὐδέποτε καθυβδαί. Ἐκ τῶν τοίχων τῶν διαδρόμων κρέματα σταυροῦ, εἰς τὰ ὑπνωτήρια αἱ κλῖναι συμπεκνωῦνται. Ὁ χώρος ἐχρησιμοποίηθη, καθότι ἀδιαλείπτως κρούεται ἡ θύρα παρὰ τῶν ζητούντων ἀντίληψιν. Οἱ ὑπότροφοι εἶνε συνηθροισμένοι εἰς τὰς κοινὰς αἰθούσας ἢ ἐν εὐδία θερμαίνονται ἐν τῷ κηπαρίῳ, ὁ πλυνὸς καπνίζει, τοῦ μαγειρείου αἱ χύτραι βράζουσιν εἰς τὸ θεραπευτήριον οἱ πάσχοντες περιθάλλονται. Τὰ πάντα εἶνε πεπλυμένα, καθαρὰ, στιλπνά. Διὰ πολλῶν φροντίδων καὶ ἀκρας καθαριότητος ἀποσοβοῦνται αἱ ἐπιδημιαί. Τὸ ἄσπλον εἶνε ἡσυχον, μόλις ἀκούεται εἰς αὐτὸ ὁ ἔξω θόρυβος. Ὁ ἀτομικὸς βίος εἶνε ἐλεύθερος, ἀλλὰ χάριν τῆς τάξεως ὁ κοινὸς βίος εἶνε κεκανονισμένος. Ἐγείρονται, τρώγουσι, κατκλίνονται εἰς ὠρισμένους ὥρας. Καὶ εἶνε ἀρὰ γε εὐτυχεῖς οἱ ἐν αὐτῷ ἐνδιαιωμένοι; Ἀγνοῦ' ἀλλ' εἶνε ἡσυχοὶ περὶ τῆς τύχης των, διότι ὁ οἶκος οὐδέποτε ἀποβάλλει ἐκείνους, οὐς ἀπαξ ἔδέχθη.

Ἄλλὰ τίνας εἶνε οἱ ὑπότροφοι οὗτοι; Φεῦ! εἶνε ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἀποστρέφεται ὁ κοῦφος πολιτισμὸς, οἱ Λαζάρου οἱ μὴ συγκινήσαντες τὴν καρδίαν τοῦ κακοῦ πλουσίου. Ἐδῶ οἱ πρεσβύται, οἱ ἐσχάτογγηροί, οἱ παλιμπαιδες, οὐς αἱ οἰκογένεια ἀπυθούσι, δὲν ἠδυνήθησαν δὲ νὰ παραλάβωσι τὰ δημόσια καταστήματα. Εἰκεὶ οἱ ἀνάτοιοι, ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους κατετρῶγει ὁ καρκίνος καὶ διαδιδρῶσκει ὡς βεβαίαν βορὰν ὁ ἐπίτμονος ἔρπηξ, ὃν ὁ Μεσαίων ἐκάλει Noli me tangere! μὴ μου ἄπ τ ο υ. Διὰ τὴν δὲν εὐρίσκονται εἰς Βισέτρ ἢ εἰς τὴν Σαλπεντιέρ, εἰς τὰ μεγάλα ἐκεῖνα ἐνδιαιωτήματα τῶν χρονίων νοσημάτων; Διότι δὲν ὑπάρχει θέσις ἐν τῇ Σαλπεντιέρ, διότι τὸ Βισέτρ εἶνε πληρὸς καὶ διότι, ἀναγκάζομαι νὰ τὸ εἶπω, οἱ δυστυχεῖς οἱ ἐκ τῶν ποιοῦτων εἰδεχθῶν παθήσεων πάσχοντες, γινώσκουσιν ὅτι ἡ μὲν ἐπιστήμη ἔχει φάρμακα μόνον, ἡ δὲ θρησκεία ἔχει λόγους παραμυθητικούς ἐμπνέοντας ἐλπίδα. Ἄλλαχού βλέπετε παιδία, ζῶσαν λέπραν γεννηθεῖσαν ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς συμμιξεως, ἣν παρέλαβον ἐκ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀκολασίας, λέπραν ἠθικὴν μᾶλλον δυσίατον τῆς σωματικῆς λέπρας. Ὅπως ἀποσπάσῃ τὰ ἀτυχεῖ ἐκεῖνα ὄντα ἀπὸ τοῦ παρασύροντος αὐτὰ κακοῦ, ὅπως

ἀποπλύνωσιν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ βύπου τῆς διαφθορᾶς, χρειάζεται φιλόφρωνος ζήσης, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ καταςέσῃ. Ἀδύνατον νὰ ἴδῃ τις ἐργαζόμενος τοὺς ἐπιχειρήσαντας τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἔργον, καὶ νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ τὸν μῦθον τοῦ Σισύρου' εἰς μάτην κυλίσουσι τὸν λίθον, οὗτος πίπτει πάλιν καὶ ὁμοῦ οὐδὲν ποτε οὐδ' ἐξασθενεῖ τὴν καρτερίαν αὐτῶν. Καὶ εἶνα μόνον ὑπότροφοι ἂν κατορθώσωσι νὰ σώσωσιν ἐπὶ ἐκείνῳ, ἐπὶ χιλίων, ὁ σπόρος τῆς ἀγαθῆς προαιρέσεως δὲν ἀπολέσθη.

Οἱ ἀφοσιούμενοι εἰς τὰ ἔργα ταῦτα, τὰ ὅποια δὲν ἐγνώρισεν ἡ ἀρχαιότης, ἀνήκουσιν εἰς θρησκευτικὰ σωματεῖα ἢ συνδέονται αὐτοῖς. Ἡ εὐποιία δὲν διακόπτει τὴν προσευχὴν. Προσεύχονται ὑπὲρ ἐκείνων, οὓς σώζουσι, προσεύχονται ὑπὲρ τῶν καταρωμένων καὶ τῶν καταδικαζόντων. Βλέπουσι τοῦ ἀνθρωπίνου πλάσματος τὴν τε σωματικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρρωσίαν καὶ προσπαθοῦσι νὰ θεραπεύσωσιν ἀμοτέρως. Πίσον εἶνε τὸ ὄνομα αὐτῶν; Ὅνομα δὲν ἔχουσι πλέον. Ὅνομαζόνται ἀδελφοὶ Ἰωσήφ ἢ ἀδελφὴ Μαγδαληνῆ. Ἡ ἀγαθοεργία ἀπέκλεισεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κότμου, ὅπου ἐπανερχονται μόνον διὰ ν' ἀναζητήσωσι δυστυχεῖς χρῆζοντας ἀντιλήψεως καὶ βοηθήματα ὑπὲρ τῶν δυστυχοῦντων. Ἄλλὰ πόθεν ἔρχονται οἱ ἥρωες οὗτοι τῆς εὐποιίας; Πανταχόθεν. Ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐκ τῆς ἐξοχῆς. Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν βλέπω ἱερεῖς, στρατιώτας, χωρικοὺς, δικηγόρους, καθηγητάς. Μεταξὺ τῶν γυναικῶν συγκαταλέγω ὑπηρετίνας, ἐργατίδας, θυγατέρας κατοικητῶν καὶ ἀνωτέρων ἀσπῶν, θυγατέρας εὐγενῶν, αἵτινες διατηροῦσιν ἴσως ἐν μνήμῃ τὰς κοσμικὰς πανηγύρεις, ἐν αἷς ἐπαδείχθησαν πρὶν ἢ ἐπιθέσῃσι φρικτὸν ὄζον ἐπὶ κερκινωθῶν πληγῶν ἢ πλύνωσιν ἐνδύματα παλιμπαιδίων. Πολλὰς δὲ αὐτῶν δύναμαι καὶ νὰ ὀνομάσω.

Ἀδελφὴ Μαρία, σὺς ἀνεγνώρισα. Ὅτε ἐνώπιον ὑμῶν, ἡ ἡγουμένη ἀνέφερε τὸ ὄνομά μου ἐταράχθητε καὶ ἡ κεφαλὴ σας ἐκλινεν ὡς ἵνα καλυφθῇ ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς καλύπτρας. Ὅ πρὸς μητρὸς πέππος σας, ὁ στρατηγός . . . ἦτο στενὸς συγγενῆς μου. Παῖς ὢν συνέπιπτα πολλὰκις μετὰ τῆς μητρὸς σας, διότι ἡμεθε τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἡλικίας. Σὺς εἶδον μικρὰν καὶ σὺς εἶδον νεάνίδα. Ἐνθυμηθετε ὅτι μίαν ἐσπέραν σὺς ἤκουσα ἄδουσαν τὸ Χαῖρε τοῦ Σούβερτ; Ὁ ἀδελφός σας εἶνε κόμης καὶ ἀκολουθεῖ τὸ στάδιόν του ἐν τῷ βίῳ. Ἡ ζωὴ εἶχε πολλὰ τὰ θέληγρητα δι' ὑμᾶς. Ὅταν ἐγίνετε ἐνηλιξ σὺς εἶπον: « Εἶνε καιρὸς νὰ νυμφεθῆς ». Σεῖς δὲ ἀπεκρίθητε: « Θὰ γίνω ἢ ἐν πνεύματι σύζυγος τοῦ Κυρίου περιθάλλουσα τοὺς πτωχοὺς ». Καὶ ἐνεδύθητε τὴν βραεῖαν ἐσθῆτα, καὶ ἀπεκείρατε τὴν ξανθὴν σας κόμην, — ἐλευκάνθη ἄρα; δὲν ἠδυνήθη νὰ ἰδῶ — καὶ ἐγίνετε ἡ μήτηρ τῶν στεναζόντων. Ἡ ὠχρότης τοῦ μοναχικοῦ βίου καλύπτει τὴν μορφήν σας, ἥτις δὲν ἀπέβαλε τὴν παιδικὴν αὐτῆς προφότητα. Ἡ ἀδρά σας χεῖρ ἐσκληρύνθη καὶ ἐρρωτιδωθῆ ἀναστρέφουσα ἀχίρινα στρώματα, ἐπιδέουσα ἔλκη καὶ ἀναμετροῦσα τὸ ἐξ ἐδένου κομφολόγιον. Οἱ δυστυχεῖς προσδέλπουσιν ὑμᾶς μετ' ἀγάπης ὁσάκις εἰσέρχεσθε εἰς τὸ ὑπνωτήριον ἀποτεινοῦσα αὐτοῖς παραμυθητικούς λόγους. Ἐν ὁμοῦ με ἐξέπληξεν. Ὅτε ἦσθε νέα, πλησίον τῆς μητρὸς σας, εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην τὴν βλέπουσαν πρὸς μέγαν κήπον, ἦσθε μελαγχολικὴ καὶ κτηνῆς,

ὡς νὰ ἐπεβάρυνεν ὑμᾶς τὸ ἀγχος ἡμερῶν πολὺ μακρῶν. Ὅτε σὺς συνήτησα μετὰ παρέλευσιν πλέον τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, ἐν τῷ νοσηλευτηρίῳ ὑμῶν, μοὶ ἐράνητε ζωηρά, εὐθυμῶς, ἰληρά, προσπαθοῦσα δὲ νὰ φαῖδρύνητε τοὺς ἀρρώστους σας. Μήπως ἡ γαλήνη εὐρίσκειται ἐκεῖ ὅπου εἴσθε; Ἀδελφὴ Μαρία, ἐξαδελφῆ καὶ ἀδελφῆ μου, οὐδέποτε θέλετε ἀναγνώσει τὰς γραμμάς ταύτας καὶ τοῦτο μοὶ ἐπιτρέπει νὰ σὺς εἶπω: Εἶσθε ἀγία!

Μὴ ἀρὰ γε κατέρυγεν εἰς τοὺς οἶκους ἐκείνους ἡ ψυχὴ τῶν Παρισίων; Τὸ ἐπίσταντα ἐνίστε. Ψυχὴ ἠπία, ἀρωγὸς, ποθοῦσα τὴν τελειότητα, ἣν ἀπακτὰ διότι κατώρθωσε ν' ἀποσπασθῇ τοῦ ἠδοναίου ἀσπῶς, τοῦ ὁποίου περισυνάγει τὰ συντρίμματα καὶ παραλαμβάνει τὰ ἀποβλήματα. Παρήγορον εἶνε τὸ γινώσκαι ὅτι ἐνῷ ἡ παρισινὴ ὀκηρία προεξάρχει τῶν ὀργίων, ἡ ἀγαθοεργία ταπεινὴ φέρουσα περιδολὴν καὶ ἀνοικτὴν ἔχουσα τὴν χεῖρα, ἐγρηγορεῖ, προσεύχεται, ἀφοσιούται καὶ λάμπει ὑπεράνω τῶν ἡμετέρων ἀτασθαλιῶν, ὡς φανὸς ὑπεράνω βαρᾶθρου. Τὰ καταστήματα, ὅπου τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας καὶ τῆς φιλοξενίας ἐπιτελεῖται μετ' ἐπιμονῆς, ἣν δίδει μόνη ἴσως ἡ πίστις, εἶνε πολλὰ ἐν Παρισίοις, διότι ἐκεῖ πλέον ἡ πανταχοῦ ἡ ἐνδεια βασιλεύει, αἱ καταστροφαὶ συμβαίνουσι συχνὰ καὶ ἡ βοήθεια ἐπείγει. Δὲν δύναμαι νὰ μελετήσω ἀπάσας τὰς εὐλογημένας ταύτας οἰκίας, ἄς οὐδεὶς ἐπὶ ματαίῳ ἔκρουσε. Θέλω ἐκλεξεῖ ἐξ αὐτῶν τινὰς δυναμένας νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τύπος καὶ ὡς παράδειγμα. Θέλω εἶπει τίνι τρόπῳ ἰδρῶθησαν, ποίου εἶδους συμφορὰς θεραπεύουσι, διὰ τίνων μέσων ἐκπληροῦσι τὴν ἐντολήν των, χωρὶς δὲ νὰ παραδῶ τὴν ἐχεμύθειαν, ἣν ἐπιβάλλει τὸ προκειμενον, θέλω ἐκθέσει διαποίων κῶπων ἀρτύτων καὶ πολλὰκις ἀπεχθῶν, κατορθοῦσιν οὐ μόνον νὰ συντηρῶνται, ἀλλὰ καὶ νὰ προκόπτωσιν ἐπ' ἀγαθῶ τῶν δυστυχοῦντων. Καὶ πρῶτον θέλω ὀμιλήσει περὶ τῶν Μικρῶν Ἀδελφῶν τῶν ἀπόρων.

(Ἐπειτα συνέχεται).

(Μετὰφρασις ΕΛΙΣΣΕ Σ. ΣΟΥΤΕΡΟΥ.)

Ἡ ἄφιξις τῆς διλοχίας τοῦ πυροβολικοῦ ἐν τῇ μικρᾷ, ἀλλ' ἱστορικῇ πόλει *** συνέκινησε τοὺς κύκλους τῶν κατοικῶν της. Ἡ ἐκεῖ πέραν ἀπὸ χρόνων ἐδρεύουσα στρατιωτικὴ δύναμις ὀνόματι μὲν ἀπετελεῖτο ὑπὸ τάγματος εὐζώνων, πράγματι δὲ ὑπὸ λόγου ἐξ ἑκατὸν περίπου ἀνδρῶν ἔκτακτον δ' ἐθεωρεῖτο γεγονός ἡ ἐμφάνισις πυροβολητῶν ἢ ἱππέων, ἂν τυχόν διήρχοντο ἐκεῖθεν ἵνα μεταβῶσιν εἰς τὰ σύνορα. Ἄμα τῇ προαγγελίᾳ ἔσπευδον οἱ κάτοικοι ἀθροῖς ἐξω τῆς πόλεως, παρατασσόμενοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λεωφόρου, δι' ἧς ἐμελλον νὰ παρελάσωσιν οἱ κινούντες τὴν περιέργειαν ὄπλιται καὶ ἦτο μετ' ὀλίγον τρυφὴ διὰ τοὺς προσδραμόντας ἢ θεὰ τῶν σφριγηλῶν ἱππῶν, οἵτινες ἐχώρουν ἐν παρατάξει,

ἐγείροντες ἀφθονοὺς τὴν κόριν τῆς ὀδοῦ, καὶ φέροντες τοὺς ἐπιβλητικούς στρατιώτας μετὰ τὰς γυνὰς σπάθας, τὰ πράσινα πηλήμια καὶ τοὺς ὑπὸ λευκῶν σειρητιῶν διακεντήτους χιτῶνας· τὸ κατακύλισμα τῶν κανονίων τῆς πυροβολαρχίας ἐπὶ τῶν φορητῶν ἀμαζῶν, τὰ λακτίσματα τῶν δυσπειθῶν ἡμιόνων, τὸ πείσμα τῶν δαμαζόντων αὐτῶν ἀνδρῶν, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἱππων στάσις τῶν ἀξιωματικῶν.

Καὶ τὴν ἐσπέραν, ὅταν αἱ σάλπιγγες τῆς ἀποχωρήσεως ἐσημείουν ἀπαρεγκλίτως τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπάνοδον ὄπλιτῶν ὁμοῦ καὶ πολιτῶν, οἱ τελευταῖοι ἔτεινον ἠδέως τὴν ἀκοὴν εἰς τὰς ποικιλοφθίας τῶν πυροβολητῶν καὶ ἱππέων σαλπιστῶν, ἐβράδυνον τὸ βῆμα ἵνα μὴ ἀπολέσωσι καὶ τὴν ἐσχάτην ἀπήχησιν τοῦ σαλπίσματος, ἀδι-αφόρως δ' εἶτα ἐπανελάμβανον τὴν εἰς τὰ ἴδια πορείαν μόλις διεδέχοντο τὰς πρώτας αἱ τραχεῖαι καὶ συνήθεις εἰς τὰ ὠτὰ των κλαγγαὶ τῶν εὐζωνικῶν σαλπίγγων.

Ἄλλ' ἢ ἐν τῇ πόλει μετὰ τῆς διλοχίας ἐμφάνισις τοῦ νέου ὑπολοχαγοῦ συνέκινησε πολλῶ ζωηρότερον τοὺς κύκλους τῶν νεανίδων. Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ κατέστη τὸ γενικὸν καὶ θελκτικὸν ἀντικείμενον τῶν συνδιαλέξεων αὐτῶν, καὶ μάλιστα, ὁσάκις, ἀπαλλασσόμενοι τῆς παρουσίας αὐστηρῶν μητέρων, ἀνεκκοῖνον ἐλευθερίως πρὸς ἀλλήλας τοὺς πόθους, τὰς δυσαρρεσκείας, τὰς ἰδιοτροπίαις, τὰς φιλαρρεσκείας των· ἐν ταῖς ἐπισκέψεσι, τοῖς περιπάτοις, τοῖς ναοῖς, ἐν παντὶ κέντρῳ συναντήσεως καὶ φλυαρίας, ἐπιθυροῦσιν ἢ ἐμεγαλοφώνουν, ἡστείζοντο ἢ ἐπαθαίνοντο δι' αὐτόν. Ἐν τῷ γλωσσικῷ ἰδιώματι τοῦ τόπου, ἀδυνάτω νὰ καταγραφῇ ἐνταῦθα, οὐ τινος αἱ λέξεις ἐκρήγνυνται μᾶλλον, ἢ ἐξέρχονται, τοῦ στόματος, συνεσφιγμέναι καὶ συγκεκριμέναι μέχρι τοῦ ἀκαταλήπτου, ἀλλ' ἀποκτώσαι ἰδιάζουσιν ἐμμέλειαν ἐπὶ τῶν χειλέων εὐειδῶν καὶ νεαρῶν γυναικῶν, ἐκυκλοφοροῦν φράσεις τοιαύται:

- Ἀχ! καίμην! τί ἐμμορφος ποῦ εἶνε!
- Τί χαριτωμένα ποῦ τοῦ πηγαίνει ἡ στολή!
- Ὡς καὶ τ' ὄνομά του ὠραῖο εἶνε: Αἰμίλιος!
- Εἶδες μὲ τί εὐγένειαν ποῦ χαιρετᾷ τὰς κυρίας;
- Αὐτὸς θὰ εἶνε ἀπὸ σοῦ, ἔλεγεν ἡ θυγάτηρ δικηγόρου, χρηματίσαντος βουλευτοῦ, καὶ ἀπαξ ὑπουργοῦ ἐπὶ Ὄθωνος.
- Ψηλὸ τὸ ἀνάστημά του, ἀλλὰ δὲν εἶνε κρεμανταλᾶς, ὅς μερικούς... ἀνεφώνει νεαρὰ δύσπερος, ἐκδικουμένη οὕτω διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀπιστίαν νέου φοιτητοῦ, διασῆμου διὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἀνάστημα οὐχ ἦσσαν τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἐρώτων.
- Καὶ πῶς κυττάζει! εἶδες πῶς κυττάζει; προσέθετε μικρὰ τις φιλάρεσκος.
- Τί τὰ θέλεις... ὄλοι γυρεοῦν χρήματα

συνεπλήρου μελαγχολικῶς νεῦνις τῆς ὑποίας πολ-
λά συνοικέσια εἶχον ἀποτύχει ἔνεκα ἐλλείψεως
τῆς ὑπεσχημένης προικός.

Πᾶσαι σχεδὸν αἱ τρυφεραὶ θιασώτιδες τοῦ
νεήλυδος, αἰτινες, ἂν ἠδύναντο, θὰ ἐπανελάμβανον
κατ' ἐκείνου τὸ ἐν τῇ νήσῳ τῆς μυθολογίας πρα-
ξικόπημα τῶν Ναϊάδων κατὰ τοῦ καλλιμόρφου
Ἰλα, ἀνήκον εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς πόλεως,
εἰς τὰς καλὰς, ὡς ἐπιτοποροῦντο, οἰκογενεῖας,
ἀποτελουμέναις ὑπὸ ὑπαλλήλων, δικηγόρων, ἰα-
τρῶν, καθηγητῶν, καὶ τινῶν ἀμπελοκτημόνων—
κατ' ἐπιείκειαν. Τρεῖς δὲ λόγοι κυρίως συνηγόρου
ὑπὲρ τῆς μοναδικῆς πρὸς τὸν ὑπολοχαγὸν εὐνοίας:

Πρῶτος λόγος: ἦτον ὡραῖος τὴν μορφήν,
περισσότερον συμπαθῆς ἢ ὡραῖος, μόνος μεταξὺ
τῶν συναδέλφων του· εἶχεν εὐκαμπτον καὶ ἀν-
δρικὸν τὸ παράστημα, ἄκοπον εὐθύτητα ἐπὶ τοῦ
ἵππου, καλλίσχημον τὸν μύστακα, καὶ τὴν
εἰλικρινεῖαν ἔκφρασιν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν
χειλέων. Δεύτερον ἦτο ξένος ἐν τῷ τόπῳ· προσὸν
παρέχον ἀφορμὴν εἰς γλυκεῖας ἐλπίδας καὶ ὄνει-
ροπολήματα μεταξὺ τῶν νεανίδων· διότι αἱ πρὸς
τούς ἐντοπίους νέους σχέσεις αὐτῶν δὲν ἦσαν,
ἐν γένει, πολὺ ἐγκάρδιαι· οἱ νεαροὶ προκοιτῆται
ἐγίνωσκον ὑπὲρ τὸ δέον τὴν ἀναγκυρίαν τῶν συμ-
πολιτῶν των καὶ αἱ νεαραὶ γαμβροθηρεῦνται
ἀπεκρίνοντο περιφρονῶσαι ὑπὲρ τὸ δέον τὴν φι-
λαργυρίαν τῶν συμπολιτῶν. Πρὸς τούτοις ἡ
ἀδρότης τοῦ ἦθους ἐν τῷ ὑπολοχαγῷ ἀντιτίθετο
πρὸς τὴν ἐκπεφρασμένην φιλοσκωμοσύνην καὶ
τὸ φιλόσογον ἐκείνων. Τρίτος λόγος: ἦτον ἀξιο-
ματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ· καὶ αἱ δεσποινίδες
ἐτρελλαίνοντο διὰ τὰς ὡραίας στολὰς μὲ τὰς
χρυσᾶς ἐπωμίδας καὶ τὰ πλατέα ἐρυθρὰ σειρή-
νια καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ ἐπτυχωμένα ὑποδήματα.
Τὰ κόκκινα περιλαίμια καὶ αἱ κυναῖ περισκελίδες
τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ πεζικοῦ, οἷτινες δὲν ἦσαν
« τῆς Σχολῆς », καὶ εἶχον πεζὰ καὶ χονδρὰ τὰ
σανδάλια, καθ' ὃ στερούμενα πτερνιστήρων, δὲν
περιείχοντο εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν καλλιτεχνικῶν
τῶν πόθων· ὅσον διὰ τὰς φουστάνελας τῶν εὐζῶ-
νων, ἐκεῖναι φεῖ! ἀπησχόλουν μόνον τὰς ὑπηρε-
τριάς, ἀφ' ἧς ἐπαυσαν φερόμεναι καὶ ἐν τῇ μικρᾷ,
ἀλλ' ἱστορικῇ πόλει*** ὑπὸ τῆς ἐκλεκτῆς νεο-
λαΐας, ἀμιλλώμεναι ἐν πτυχαῖς καὶ λευκότητι
πρὸς τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ βελούδου καντογούνια
καὶ φέσια, ὑφ' ὧν ἀπήστραπτεν εἰς τοὺς καλοὺς
καιροὺς ἡ χάρις τῶν γυναικῶν τοῦ τόπου.

Μεταξὺ τῶν νεανίδων τῆς πόλεως συγκατε-
λέγετο καὶ ἡ Μελπομένη· ἀλλὰ δὲν εἶχε σχεδὸν
καμμίαν ὁμοιότητα πρὸς αὐτάς. Κόρη ἀντισυν-
ταγματάρχου, διαμένοντος μακρὰν τῆς οἰκογε-
νεῖας του παρὰ τῷ τάγματι αὐτοῦ, ἡ Μελπομένη
ἔζη μετὰ τῆς μητρός της, μόνη θυγάτηρ ἀπο-
μείνασα ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ μετὰ τὴν ὑπαν-
δρείαν τῆς νεωτέρας ἀδελφῆς· ἡ παράδικαις αὐτῇ

τῆς ἐν τῷ γάμῳ ἱεραρχίας ἐγένετο τῇ γενναίᾳ
συγκαταθέσει τῆς προσβυτέρως· ἦτο δὲ ἄλλως
μοναδικὸν γεγονός ἐν τῇ πόλει, ἐνθα οἱ τύποι
κἂν τῶν πατροπαράδοτων ἐθιμῶν ἀσφαλῶς ἐπι-
έτηρουντο. Οὐδεμία περιέφερον, ὡς ἡ Μελπομένη,
τοσοῦτῳ χαριέντως τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀνάστημα, ἐν
ᾧ ἡ ξανθὴ ὠχρότης τοῦ προσώπου της ἀνέδιδε
γλυκὺ τι φέγγος ὡσεὶ πρωϊνοῦ λυκαυγοῦς, καὶ οἱ
κατάμαυροι ὀφθαλμοὶ της γοργᾶς λαμπρότης,
ὡσεὶ νυκτερινῶν ἀστραπῶν· μόνη αὕτη κατεῖχε
τὸ μυστήριον, καὶ μακρὰν τῆς πρωτευούσης, νὰ
ἐνδύηται φιλοκάλως, ἀλλ' ἀπερίττως, μὲ μόνην
τὴν συνδρομὴν τῶν χειρῶν της, καὶ δύο τρία
βλέμματα ῥιφθέντα ἐπὶ τῆς *Journal des Demoi-
selles*· τὸ γαλλικὸν φύλλον εἶχεν ἄρτι εἰσαχθῆ
εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τῆς συζύγου βουλευτοῦ, συν-
δρομητριάς οὔσης ἐν αὐτῷ, καὶ αἱ νεοφώτιστοι κυ-
ριαὶ ἠμφισβήτησαν τὴν κατοχὴν του, ὡς αἱ ὑδρευό-
μεναι νοικοκυραὶ ἐν ὄρα συνωστίσσεως τὸ στό-
μιον τῆς κρήνης· ἀλλ' αἱ πλείσταὶ κατέφευγον
συνήθως χάριν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς των εἰς τὴν μίαν
καὶ μόνην βράπτειν τῆς πόλεως, ἐκτελοῦσαν συν-
άμα καὶ χρέη ἰδιωτικῆς διδασκαλίσης. Μόνη
ἐν τῇ προφορᾷ δὲν διετήρησε τὸ τοπικὸν ἰδιωμα,
ἀλλ' ἀπέδιδε τὰς λέξεις ἀπλάς καὶ στρογγύλας,
μελοποιουμέναις ἐν τῷ ἤχῳ τῆς λαλιᾶς της. Αἱ
λοιπαὶ νεανίδες, καὶ αὐταὶ αἱ φίλαι της, καλὰ
καλὰ δὲν τὴν ἡγάπων· τὰς ἠνώχλουν αἱ ἀπομο-
νωτικαὶ διαθέσεις της, ἐν τῷ βάθει τῶν ὁμοίων
διέβλεπον περιφρόνησιν πρὸς τοὺς θορυβώδεις ὁμί-
λους των καὶ τὰς γυναικείας φλυαρίας· δὲν ὑπέ-
φερον τὰς ὑπεκφυγὰς της, ὡσάκις τὴν προσεκά-
λουν εἰς τὸν περίπατον, ἢ τὴν μακρὰν σιωπὴν
της πολλάκις ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπισημοτέρων
συνδιαλέξεων περὶ ἐσθῆτων καὶ συνοικεσιῶν· ἢ
τὴν βεμβιδῶδη προσήλωσίν της εἰς τινα αἰσθημα-
τικὴν περιόδον ἐκ βιβλίου ὅπερ ἀνεγίνωσκεν, ἣτις
εἶχεν ἐντυπωθῆ ἐν αὐτῇ βαθύτερον, καὶ τὴν ἀνε-
κάλει αἴφνης μεγαλοφῶνος εἰς τὴν μνήμην της,
ἀποτόμως διακόπτουσα τὰς διαχύσεις τῶν συν-
τρόφων της· δὲν ὑπέφερον νὰ τὴν συλλαμβάνουν
ἐπ' αὐτοφῶρον εἰς τὴν οἰκίαν της ἄλλοτε μὲ τὴν
μετάφρασιν τοῦ Βερτέρου, ἄλλοτε μὲ τὰς ποιή-
σεις τοῦ Παπαρρηγοπούλου, ἄλλοτε μὲ τὴν
« Ἡρώϊδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. » Τὴν
ἐσκωπτον ἐμπρός, τὴν κατεγέλων ὀπισθεν, τὴν
κατηγόρουσαν ὅτι « προσποιεῖται τὴν κουβέντα της », καὶ
τὴν ὠνόμαζον « ζιππασμένην »· καὶ τινες, αἱ
μοχθηρότεραι, ἀνέφερον ἐνίοτε πρὸς ἀλλήλας, χαι-
ρεκάκως γελοιοποιούσαι, γνωστὰς τινὰς ἀτυχίας
ἐν τῷ βίῳ της.

Διότι ἡ Μελπομένη, ὀλιγώτερον ἐπαρχιωτὶς ἐν
τῇ ὁμιλίᾳ, τῇ φιλοκαλίᾳ καὶ ταῖς διαθέσεσιν, εἰ
καὶ οὐδέποτε σχεδὸν παραμείνασα μακρὰν τῆς
ἐπαρχίας, ἦτο μᾶλλον ἠρωὶς μελαγχολικοῦ ποιή-
ματος. Τὰ ἔτη παρήρχοντο καὶ δι' ἐκείνην ἄγονα

εἰς ἀποκατάστασιν· ἐν ἡ ἐβίου κοινωνικῇ ἀτρο-
σφαίρᾳ ἡ ὑπανδρεία ἦτο δι' αὐτὴν δυσκολώτερα.
Οὐχὶ μόνον οἱ γονεῖς της δὲν εἶχον ἀρκούσαν εὐ-
πορίαν, ἵνα θεραπεύσῃ τὴν πανταχοῦ εἰσχωρή-
σαν ἡρωϊκομανίαν, ἀλλὰ καὶ ἐδυσπίστον οἱ ἐπί-
δοξοὶ γαμβροὶ πρὸς τὴν ὑπέροχον κόρην, τὴν
ὁποίαν ἡ φιλοσκωμοσύνη εἶχε περιβάλλει δι' ἱλα-
ρᾶς τινος μυθιστορικότητος. Πολλάκις ἡ βαθεῖα
τῶν πολλῶν γνώμη σχηματίζεται ἐκ κουφοτάτου
φρασεϊδίου ἐνός· καὶ εἰς καγχασμός, μὴ ἀμφίβηλος
περὶ τῆς κόρης ῥῆσις ἡμέραν τινὰ ἐνός γυναιχοῦ
ἤρκεσε νὰ μορφώσῃ εἰς εἰκόσιν ἀνδρῶν ἐγκεφάλου
τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὴ δὲν εἶνε « γὰρ νοικοκυ-
ρά ». Εἶχε συμπληρώσει τέσσαρα καὶ εἰκόσιν ἔτη
τῆς ἡλικίας της· τῆς πρώτης, τῆς παιδικῆς νεό-
τητος ἡ δροσερότης ἤρχιζεν ἀνεπαισθητῶς νὰ τὴν
ἐγκαταλείπῃ, ἀλλ' ἡ δρόσος εἶχεν ἐξατμισθῆ ἀπὸ
τῆς καρδίας της πολὺ πρὶν ἀρχίσῃ νὰ ἐξατμίζη-
ται ἀπὸ τοῦ προσώπου. Δὲν ἦτο ἐπι δεκαεπτὰ
ἔτων, ὅτε μὲ ὄλην τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ ἔρωτος ἡ-
γαπήθη ὑπὸ νεαροῦ ἱατροῦ, μόλις ἀποπερατώσαν-
τος τὰς σπουδὰς του· ὁ εἰκοσαετής ἐραστής, εὐ-
πορος, μὴ ὑποκείμενος εἰς οἰκογενειακὰς ὑποχρεώ-
σεις, μὴ ἔχων ἀδελφὰς νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτῶν,
τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον· ἐγένοντο οἱ ἀρραβῶνες·
ὁ μνηστὴρ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας διὰ τὰς πρα-
κτικὰς ἐξετάσεις του· ἐξετασθεὶς, ἀνήγγειλε τὴν
ἡμέραν τῆς ἐπανόδου του· τὴν ἡμέραν ἐκείνην,
ἀντὶ τοῦ μνηστῆρος, ἐλήφθη τηλεγράφημα, γνω-
στοποιῶν τὸν θάνατόν του. Ἡ ἀποφρασιθεῖσα
μνηστὴ, ἣτις τὸν εἶχεν ἀνταγαπήσει μὲ ὄλον τῆς
πρώτης ἀγάπης τὸ γόητρον, τὸν ἐθρήνησεν ἐν
ὄλῃ τῇ παραφροσύνῃ τοῦ ἀνατολικοῦ πάθους, ὀλο-
λύσουσα γοερώς, ἀγρίως ἀποσπῶσα τὰς τρίχας
τῆς κεφαλῆς, καὶ διὰ τῶν προσφιλεστέρων ὀνομά-
των καλοῦσα τὸν ἀκριβὸν της νὰ ἐπανεέλθῃ. Μῆ-
νας εἶχεν ἀπομείνει κεκλεισμένη ἐν τῷ δωματίῳ
της, καὶ μόνον μετὰ δύο ἔτη ἐπανῆλθεν εἰς τὸν
κόσμον, ἐξῆλθεν νῦν πρεπισμένη εἰς τὸν περίπατον.
Ἐφαίνετο ἀνακτῆσασα τὴν προτέραν γαλήνην·
μόνον τὴν ὑγίαν τῆς μορφῆς ῥοδαλότητα ἀντικατέ-
στησεν ἐκτοτε νοσηρὰ ὠχρότης, ὡς ἂν εἶχεν ἀπο-
θέσει τὰ ῥόδα τοῦ προσώπου της ἐπὶ τοῦ τάφου
τοῦ μνηστῆρος. Ἀλλὰ ἐκτός τοῦ ἔρωτος τῆς
μοναξίας, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποκτήσει κατὰ τὸ
διάστημα τῆς μοναστικῆς διατίαις, ἐξῆλθεν ἐκεί-
θεν φέρουσα τὸν ἔρωτα τῆς ἀναγνώσεως. Τὴν πρὸς
τὰ βιβλία ἀγάπην παιδιόθεν εἶχεν ἐμπνεύσει εἰς
αὐτὴν ὁ ἀδελφός της φιλοκάλως καλλιερῶν τὰ
γράμματα, δημοσιεύσας μάλιστα καὶ συλλογὴν
στίχων ἀξιοπαρατηρήτων διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ
τὴν τέχνην, ἀλλ' ἀναγκασθεὶς βραδύτερον, χάριν
τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος, νὰ θυσιάσῃ τὸ καλλι-
τεχνικὸν αὐτοῦ τάλαντον εἰς προξενικὴν θέσιν ἐν
τῇ ἐσχατιᾷ τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ Μελπομένη ἦτο
τὸ ἐμφυχον ἡμερολόγιον τοῦ νεανίου· εἰς ταύτην

ἀνεκοῖνον τὰς σκέψεις, τὰ αἰσθήματα, καὶ τὰ ὄ-
νειρά του, εἰς ταύτην ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον τὰ
ποιητικὰ του χειρόγραφα, ἄτινα, ἐννοεῖται, ἀνευ
ἐξαιρέσεως εὗρισκεν ἐκείνη ἀριστουργήματα.
Ὅταν ἀπέθανεν ὁ μνηστὴρ, ὁ ἀδελφός της ἦτο
μακρὰν ἀλλ' ἡ μικρὰ του βιβλιοθήκη, περιέχου-
σα ὅ,τι ἐκλεκτότερον ἐγράφη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φιλο-
λογίᾳ, τῇ παρέσχε πᾶσαν παραμυθίαν ἀντ' ἐκείνου.

Τρία ἔτη μετὰ τὸ δυστύχημα, παρουσιάσθη
νέα εὐκαιρία ἀποκαταστάσεως. Εὐνοπλήπτος
νεός, γραμματεὺς τραπέζικοῦ καταστήματος ἐν
Ἀθήναις, παρεπιδημῶν ἐν τῇ πόλει* * *, ἐσχετί-
σθη μετὰ τοῦ οἴκου τῆς Μελπομένης· συνεπάθη-
σεν εἰς τὴν κόρην, καὶ τὰς συμπαθείας του ἐξέ-
φρασεν εἰς φίλην τῆς οἰκογενεῖας κυρίαν, παρ' ἣ
διετέλει γνώριμος. Ἡ κυρία Θεοδοσίου, τῆς Μελ-
πομένης ἡ μήτηρ, ἀνέβηκεν, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι,
εἰς τὴν ἐν λόγῳ κυρίαν νὰ ζητήσῃ εἰς γάμον τὸν
νέον διὰ τὴν θυγατέρα της, δηλαδή « νὰ τῆς κά-
μῃ ταῖς προξενιαῖς ». Ἡ προξενήτρια ἐνήργησεν
οὕτως δραστηρίως, ὥστε κατώρθωσε τὴν ἔνωσιν
τοῦ γραμματέως... ἀλλὰ μετὰ τῆς ἰδικῆς της
θυγατρὸς... εἶνε ἱστορία συνεχῶς ἀπαντῶσα εἰς
τὰ χρονικὰ τῆς προξενιαῖς. Ἡ Μελπομένη ἐκλυ-
σε καὶ διὰ τὴν δευτέραν ἀτυχίαν της, ἣτις, ἂν
δὲν εἶχε θίξει τὴν καρδίαν, ἐπλησεν ὅμως τὴν
φιλοτιμίαν της.

Ἐκτοτε μία σκέψις ἤρχισε νὰ καρποῦται εἰς τὸ
πνευμά της· ὅτι μοιραία εἶνε πᾶσα εὐτυχία ἐν τῷ
βίῳ, καὶ ὅτι ἐκείνη εἶχε γεννηθῆ ἄμοιρη. Μίαν
νύκτα, ἀγρυπνοῦσα ἐν τῇ κλίνῃ της ὑπὸ τοιοῦτους
λογισμούς, οὐκ οἶδὲ πῶς, ἀνεμνήσθη παλαιοῦ τι-
νος ἐπεισοδίου ἐν τῇ ζωῇ της, μνηστικῆς συμ-
πτώσεως τὴν ὁποίαν εἶχε λησμονήσει, καὶ τότε
ἐξαφνα τὴν ἔκαμνε νὰ φρίσῃ, ἐπιτείνουσα τὴν
ἀϋπνίαν. Μῆνας τινὰς πρὸ τῆς συναντήσεως
τοῦ πρώτου καὶ γλυκυτάτου μνηστῆρός της, ὡ-
ραῖαν δειλὴν τοῦ Ἰουνίου, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ
Ἁγίου Ἰωάννου, παρίστατο εἰς φιλικὴν οἰκίαν,
ἐν ἣ ἐξῆγον ἀπὸ τοῦ κλύδωνος τὰ ῥιζικά· εἰς
ἐκαστον δίστιχον, χρυσῆν ποίησιν εὐχῶν καὶ αἰ-
σθημάτων, ἐξερχόμενον κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ χεῖλη
ἐκαστης νεανίδος, ἠκολούθει τὸ ἀνάθημα, ἐξαγό-
μενον ὑπὸ τῆς χειρὸς ἀμιλήτου παιδὸς ἀπὸ τὰ
βάθη τοῦ ἀμιλήτου νεοῦ· ἄμα τῇ ἀποκαλύψει
τοῦ κτήτορος ἐξεραγγίζοντο γέλωτες, χειροκροτή-
ματα καὶ περιπτώσεις καὶ χαραὶ, ὡς ἂν ἡ εὐτυ-
χία, τὴν ὁποίαν ἐπεκαλοῦντο, δὲν ἀνέμενεν ἢ δύο
πλήρεις μέλιτος στιχίσκου, ἵνα διαχύσῃ τὸ μέλι
της ἐπ' ἐκείνης εἰς τὴν ἔλαχον οὔτοι.

— Αἱ κυρὰ Μήτρανα, δέ' μᾶς λές κ' ἐσύ
κανένα στιχάκι γιὰ τὰ ῥιζικά;

Ἡ οὕτως προσκληθεῖσα ὑπὸ τινος τῶν παρευ-
ρισκομένων πεντηκοντοῦτης μέγαιρα, παρὰ τὴν
θύραν ἱσταμένη, ἦτο γνωστὴ ὡς ἡ διασημο-
τέρα τῆς πόλεως μοιρολογήστρα, ἔργον ἔχουσα

νά ψάλλη ἐπὶ τῶν νεκρῶν μοιρολόγια ἐπὶ μισθώματι, νά κλείη τοὺς ὀφθαλμούς των, καὶ νά ἀγρυπνή τὰς νύκτας παρ' αὐτούς· ἀνδρογύναικα, μυστακιῶσα, βραχνόφωνος, ἀπαισία. Ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν, καὶ διανοίξασα τὸ στόμα εἰς εἶδος μειδιάματος, ἐσύριξεν εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσας τὸ ἐξῆς:

Πάντα γυρεύω γὰ νά 'βρῶ βοτάνι γὰ νά 'γιάνω,
Καὶ τὸ βοτάνι τῶχει ὀχτρός πού θέλει νά πεθάνω.

Οἱ στίχοι ἦσαν πένθιμοι, ἐν δυσαρμονίᾳ πρὸς τὴν φαιδρότητα τῶν ἄλλων. Τὸ ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ κλύδωνος ἦτο ἐν δακτυλίδιον τῆς Μελπομένης... Τὸ δίστιχον ἐκεῖνο ἐπανήλθε τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὴν μνήμην τῆς, καὶ σχεδὸν τὴν ἐφόβισε. Καὶ ὅσημέραι καθίστατο δεισιδαίμων, καὶ ἡ σκώπτουσα πρὶν ἐνεκολοπούτο ἤδη μίαν πρὸς μίαν πᾶσαν πρόληψιν τῆς γηραιᾶς μητρὸς τῆς, καὶ τὰς παροδοξότερας ἐτι δεισιδαιμονίας τῶν γυναικῶν. Οὐδέποτε ἤρχιζεν ἐργασίαν τὴν Τρίτην, οὐδέποτε ἐσταύρου ὑπὲρ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, περιέπιπτεν εἰς ἀθυμίαν, ὅταν ὁ πρῶτος τὸν ὁποῖον ἐξυπνίσασα ἤθελεν ἴδει ἦτο ῥασοφόρος, δὲν ἤθελε δεκατρεῖς εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ τὰ λοιπά.

Ἀπὸ τοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας τῆς κειμένης ἐπὶ τῆς κεντρικώτερης ὁδοῦ, τὸ πρῶτον διέκρινε τὸν ὠραῖον ἀξιωματικόν, ὅταν ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν σαλπγγῶν, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λόχου του, εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν, κοιοσκεπῆς καὶ ξιφῆρης, σοβαρὸς καὶ τηρῶν τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τοὺς ὀπλίτας του, ἵνα μεταδίδῃ εἰς αὐτοὺς μὲ ὄλην τὴν ἐντασιν τῆς φωνῆς του τὰ προστάγματα· δευτέραν φορὰν τὸν εἶδε διελθόντα ἐφιππῶν· καὶ τρίτον τὸν ἀντίκρουσε καθεστέντα ἐπὶ τοῦ κάτωθεν τῆς οἰκίας τῆς καφενεῖου, ἔξω ἐπὶ μίξῃ τῶν τραπέζων, τῶν τεταγμένων ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου· ἐκεῖ συνηθροίζοντο οἱ ἐμβριθεῖς ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ φαιδρὰ νεολαία τῆς πόλεως. Τὰς δύο πρώτας φορὰς ἀπεθαύμασε τὴν στάσιν του ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἀφελῆ καὶ ἀσάλευτον· θαυμασμός, ἐνισχυθεὶς ὑπὸ τῆς γλυκειᾶς, ἀλλ' ἀρρενωπῆς αὐτοῦ ὄψεως, μελαγχροῖνης οὐχὶ ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀλλ' ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς διαίτης· ὁ ξανθὸς μύσταξ, καὶ λευκοτάτη γραμμὴ, ὡσεὶ ἐξ ἰάσμων στεφάνη, ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ μετώπου του, ὅσκις ἔμενον ἀσκεπῆς, ἐμάρτυρον περὶ τούτου· εἶχε καιρὸν νά καμαρώσῃ τοιοῦτον ἵππεα· ἔβλεπε βεβαίως πολλοὺς νά διέρχωνται ἐπὶ τῶν ἵππων, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι εἶγον λόγον πρὸς τοὺς ἵππεας, ὡς οἱ βαναυσουργοὶ πρὸς τοὺς καλλιτέχναις. Τὴν δευτέραν φορὰν μάλιστα συνήνησεν αἰφνης τὸ βλέμμα του· οὐδέποτε βλέμμα τῆ ἐφάνη ἀγαθώτερον καὶ εὐγενέστερον.

«Νά ἀνθρώπος, ἐσκέφθη, πού ξέρει νά κυττάζῃ γυναῖκα». Ὅταν δὲν τὴν παρετήρουν ἀδιαφόρως, τὴν παρετήρουν τόσον ἀδιακρίτως οἱ

συμπολίται τῆς. Τὴν τρίτην φορὰν ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του, καθημένου πρὸ τῆς τραπέζης τοῦ καφενεῖου, ἐφέρετο διαλείπων μέχρις αὐτῆς· ὁ ὑπολογαγὸς ὠμίλει βραδέως καὶ ὀσβαρῶς· ἀλλ' ἐνίοτε ἐνεψυχούτο ἐπὶ μᾶλλον, ἔσειε τὴν κεφαλὴν, ἐτόνιζε γοργότερον τὰς φράσεις, ἐχειρονόμει, ὡσεὶ διὰ τῶν χειρῶν συνεπλήρου μακρὰν ἀφήγησιν περιπετειῶν καὶ κινδύνων· περίξ αὐτοῦ κύκλος ἐκ πολιτῶν καὶ στρατιωτικῶν ἐφαίνετο ἀκούων ἐν εὐλαθεῖ σιωπῇ.

Ἡ Μελπομένη προσέσχε περιέργως· τί διηγεῖτο ὁ ὑπολογαγός; δὲν ἠδύνατο ἐν συνεχείᾳ νά ἀντιληφθῇ τῶν λόγων του· οἱ λόγοι του δὲν ἦσαν βεβαίως οὔτε χονδραὶ φιλονεικίαι περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς ἡμέρας, οὔτε κκακολογήματα, τὰ προσφιλέστερα θέματα ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῶν πλείστων θαμῶνων τοῦ καφενεῖου. Ἄλλ' ἔφθονον ἐνίοτε εἰς τὰ ὠπὰ τῆς ταιαῦται φράσεις: «Ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχαμεν ἀποφασίσει τὴν ζωὴν μας... Ἐμπροστὰ μου ἔπεσε ὁ Πραϊδῆς... εἴκοσι χιλιάδες στρατὸς μᾶς εἶχε ζῶσει... Μᾶς ἔφεραν καταματωμένους ἔμπροστὰ ἔς τὸ Μουσταφᾶ... ἡ μάχη τοῦ Βαφέ...» Αἱ ἡμιτελεῖς φράσεις, συνδεδεῖσαι πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ ἀφηγομένου, ὅπερ εἶχε μάθει τὴν προῖαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, συνεπλήρωσαν ἐν τῷ πνεύματι τῆς κόρης καὶ ἐξήγησαν τὴν ἀφήγησιν του. Ἐκεῖνος ἦτον!

Ὁ Αἰμίλιος Στεργιάδης, ὁ γενναῖος ἀξιωματικός, ὅστις ἐπολέμησεν εἰς τὴν Κρήτην, ἠκούσθη εἰς τὸ Βαφέ, σύντροφος τοῦ Πραϊδῆ, τοῦ Ἐσλεν, τοῦ Βαφειάδου, καὶ μαζῆ τῶν ἐδοξάσθη, ἐπληρώθη, συνελήφθη, ὠδηγήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἶχεν ἀνακτῆσαι πρὸ τινος χρόνου τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Αἰμίλιος Στεργιάδης τὴν ἐνθυμείται ὅτι πολλάκις ἀνέφερε τὸ ὄνομα ὁ πατὴρ τῆς, ὁ γηραιὸς ἀντισυνταγματάρχης, ἐξαγγέλλων τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐφημερίδων, πεπληρωμένων ὑπὸ τῶν Δελτιῶν καὶ τῶν θριαμβῶν τῆς Κρητικῆς Ἐπαναστάσεως· ὅσκις ἔβλεπεν ἐν αὐταῖς ὄνομα στρατιώτου, ἀπερχομένου ὡς ἐθελοντοῦ εἰς Κρήτην, ἠγάπα νά ἠμιλῇ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἂν εἶχε ποτε διατελέσει ὑπὸ τὰς διαταγὰς του διέτριβεν ἀκόμη εἰς τόσας λεπτομερείας περὶ αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν γνωριμίαν του. Ἡ Μελπομένη ἤκουε προσεκτικῶς, ἐμάνθανε νά πᾶλλῃ καὶ νά συγκινηθῆται μετὰ τοῦ στρατιώτου πατρὸς καὶ τοῦ ποιητοῦ ἀδελφοῦ, παρηκολούθει τὰς ἐφημερίδας, καὶ ἐν τῇ ζωῇ φαντασίᾳ τῆς ἀνέπλαττε πολλάκις τοὺς πολεμιστὰς ἐκείνους, καὶ ἰδίως τοῦ Βαφέ τοὺς εὐγενεῖς νεανίας, τοσοῦτω θαυμαστοτέρους, καθ' ὅσον δὲν ἐλαμπρύνοντο ὑπὸ τῆς ἀγλῆς τῆς ἠρωϊκῆς ἐποχῆς τοῦ παρελθόντος, ἀλλ' ἦσαν σύγχρονοι, ἐν μέσῳ ταπεινῶν καιρῶν, αὐτοὶ ἐξόχως ὑπέροχοι ἐν τῷ πατριωτισμῷ καὶ τῇ θυ-

σίχ των. Τὰ ἐνθυμήθη ὅλα, διότι ὀλίγος καιρὸς εἶχε παρέλθει ἀπὸ τοῦ οἰκτροῦ τέλους τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1866· ἀκόμη ἐσύροντο εἰς τὰς ὁδοὺς κρητικὰ γυναικόπαιδα. Καὶ τότε εἰς ἐκ τῶν ἠρώων τῆς ἦτον ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς· καὶ ὡς ἐν ὑποτροπῇ θαυμασμοῦ τὸν ἔβλεπε πολὺ μεγαλειότερον τῶν περὶ αὐτόν, ἐκ τῶν ὁποῖων πολλοὺς ἤδη ἀνεπόλει κραυγάζοντας ἔξω τῶν καφενεῖων ἐν μαθηματικοῖς ὑπολογισμοῖς ὅτι δὲν ἔχομεν στρατόν, ὅτι θά χαθῶμεν ἂν πολεμήσωμεν, ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἔχονεν ἐκεῖ κάτω τὸ αἷμά του.

Ὅταν μετ' ὀλίγον, εἰσελθοῦσα, ἠθέλησε νά ἐπαναλάβῃ τὴν ἀνάγνωσιν ἐνὸς μυθιστορήματος, δὲν ἠδυνήθη· διότι μετὰξὺ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καὶ τοῦ βιβλίου παρενετίθετο ἕτερος γοητευτικώτερος ἤρωος μυθιστορήματος, φέροντος τὸν τίτλον *Κρήτη!*

B.

Τὸ ἀπὸ τῆς θαλάσσης διαχωρίζον τὴν πόλιν * * * εὐρὺ, ἀλλ' ἀβαθὲς τέναγος, διαστίζεται ὑπὸ μικροσκοπικῶν ξηρονήσων, ἐσπαρμένων ἐν γραφικῇ ἀταξίᾳ, δίκην μελανοφαίων κυκλῶν, κεντημένων ἐπὶ κυανοῦ τάπητος. Ἐπὶ τῶν γυμνῶν αὐτῶν τεμαχίων, ἐφ' ὧν οἱ ἄλιεῖς διακείμεντες παρασκευάζουσι τὰ πρὸς ἄγραν κατάλληλα καὶ ὀρμῶνται πρὸς ἀλιεῖαν, ἀναπνέεται ὁ ἐπιρροστικώτερος ἀήρ καὶ διαβλέπεται ὁ βαθύτερος ὄριζων· τὰ σιωπηλὰ νησιδία ἀντηχοῦσι πολλάκις ὑπὸ τοῦ θορυβοῦ φαιδρῶν ὀμίλων, οἵτινες ἀποβιβάζονται ἐκεῖ, ἵνα διέλθωσι δύο τρεῖς ὥρας συμποσιάζοντες, ἐν δρόσῳ καὶ ἀπομονώσει. Ἐν ἔξ αὐτῶν, καλούμενον *Ἄϊ Νικόλας* ἐκ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἐκκλησιδίου, τὸ μείζον τὴν ἔκτασιν, καὶ κείμενον εἰς τὴν ἐσχατιᾶν τῆς τεναγώδους θαλάσσης, παρὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ πέλαγος, χρησιμεύει ὡς ἐπίνειον τῆς πόλεως· τὰ μεγάλα πλοῖα, μὴ δυνάμενα νά εἰσπλεύσωσι τὰ τέναγῃ, ἀγκυροβολοῦσιν εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ *Ἄϊ Νικόλα* ἀπόστασιν, καθοδηγούμενα τὴν νύκτα ὑπὸ τοῦ φωτός τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἐστημένου φάρου. Ἐπὶ τοῦ *Ἄϊ Νικόλα* διέρχονται συνήθως τοὺς θερινούς μῆνας οἰκογένειαι ἀπὸ τῆς πόλεως «διὰ νά κάμουν τὰ λουτρά των», καὶ ἀσθενεῖς, ὀδηγηθέντες ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἢ πρὸς ἀνάρρωσιν ἢ πρὸς ἀνάπαυσιν... αἰώνιαν. Πενήρα τινὰ οἰκήματα δίδονται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ δήμου εἰς τοὺς ἐγκαθισταμένους, ξύλινον παράπηγμα παρέχει πρὸς τοὺς διερχομένους ἐπιβάτας ἀναπαύσεις ξενῶνος, ἐστιατορίου καὶ καφενεῖου, τοῦ διευθύνοντος ὄντος συγχρόνως καφεπώλου, θαλαμηπόλου, μαγειροῦ, ὑγειονόμου, ἐπιστάτου ἐν τῷ φάρῳ, καὶ κανδηλανάπτου ἐν τῷ ναφῷ. Ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ νησιδίου ἐγείρονται ἀλιευτικαὶ καλύβαι, καὶ παρ' αὐταῖς ἀπλοῦνται μικραὶ πράσιαι, ἐπιμελῶς ἠσφαλισμέναι ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς τῆς θαλασσίας

ἀλμυρῆς, ἐν αἷς οἱ ἄλιεῖς ἐν ταῖς ὥραις τῆς σχολῆς τῶν καλλιεργῶσι χειμωνικὰ καὶ πέποναις.

Ἐπὶ τοῦ νησιδίου καθ' ἕκαστον θέρος διαιτῶνται ἐπὶ ἓνα ἢ δύο μῆνας ἡ Μελπομένη μετὰ τῆς μητρὸς. Παιδικὴ χαρὰ καταλαμβάνει τὴν κόρην ἅμα τῇ προσεγγίσει τῶν ἡμερῶν αὐτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἀμμόδου καὶ ἀλικύστου ἐδάφους αἰσθάνεται ἐαυτὴν ἐλευθέραν, ἀπηλλαγμένην τῆς ὀχληρᾶς ἐν τῇ πόλει συνθλίψεως, ζῶσαν ἐν ἡδονικῇ ἀγριότητι, περιπλανωμένην ἐκεῖ μόνην καὶ ἀτημέλητον, ἐκπλεύσαν εἰς θαλασσίας περιηγήσεις ἀνά τὰ γειτονικὰ νησιδία. Ἐκεῖ ἡ ἐργασία εἶνε δι' αὐτὴν διασκέδασις, καὶ ἡ διασκέδασις ἔκστασις· ἐκεῖ τὸ σῶμα λούεται εἰς τὴν αἰώνιαν δρόσον τῶν ὑδάτων τῆς ἀκτῆς, καὶ ἡ ψυχὴ εἰς τὴν αἰώνιαν γαλήνην τῆς. Ἡ κυρία Θεοδοσίου, πρὶν ἀπωλέσῃ ἐν διαστήματι ὀλίγου χρόνου δύο χαριτωμένα τέκνα τῆς, ἦτο μία τῶν συνήθων ἐπαρχιωτῶν δεσποινῶν, ἐπιμελῆς νοικοκυρὰ, θεοσεβῆς γυνὴ, τηροῦσα ἐν νησιεῖ τὰς Τετράδας καὶ τὰς Παρασκευὰς, φοιτῶσα κατὰ Κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀναγινώσκουσα τὴν ἱερὰν Σύνοφιν· ἀλλὰ μετὰ τοὺς δύο σκληροὺς θανάτους εἶχε πέσει εἰς εἶδος πνευματικοῦ ληθάργου, καὶ προσεκτῆσατο μὲν τὰς ιδιότητας ἀγριαρθροῦ, ὡς λέγουσιν ἐκεῖ, ἀλλ' ἡ οἰκοδέσποινα, ἡ μήτηρ, δὲν ὑπῆρχον σχεδὸν ἐν αὐτῇ. Ἡ Μελπομένη διευθύνει τὰ τοῦ οἴκου διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἦθει αὐτῆς διαφαίνεται ἐλευθεριότης καὶ πρωτοβουλία δεσποίνης, ὧν στεροῦνται συνήθως αἱ κόραι. Ἡ γηραιὰ μήτηρ ἀκούει τὰς προτάσεις καὶ ἀποδέχεται τὰς φροντίδας τῆς κόρης τῆς πάντοτε δι' ἐνὸς «Καλὰ, μάτια μου», ἐκφερομένου σιγὰ σιγὰ, ὅτε μὲν ἐν μελαγχολικῇ κινήσει τῆς κεφαλῆς, ὅτε δὲ ἐν ἀνεξιχνίαστῳ μειδιάματι. Ἰχνη τῆς πάλαι βουλήσεως διασώζει μόνον ἐν τῇ ἐπιμονῇ μεθ' ἧς ἐπιποθεῖ τὴν ἐν τῷ νησιδίῳ τοῦ *Ἄϊ Νικόλα* διαμονήν· εἶνε ἡ μόνη ἀπαίτησις καὶ ὑπόμνησις αὐτῆς, ἅμα τῇ προσεγγίσει τοῦ καιροῦ, πρὸς τὴν θυγατέρα, ἧτις δὲν δύναται ἢ ν' ἀπαντᾷ καὶ ἐκείνη: «Καλὰ, μητέρα μου!»

Ἐν τούτοις ὁ Αἰμίλιος εἶχε καταστῆ ὁ τακτικώτερος ἐπισκέπτης τῆς οἰκίας. Καθ' ὁ στρατιωτικός, γνωρίζων τὸν Θεοδοσίου, καὶ ὑπηρετήσας ποτὲ ὑπὸ τὴν φρουραρχίαν του, καθῆκον ἔκρινεν ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἀφίξιν του νά ἐπισκεφθῇ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου του.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκέψεως ὁ νέηλος ὑποβάλλεται εἰς ἀναπόφευκτον δοκιμασίαν, ἐξ ἧς ὀρίζεται ἡ θέσις του ἐν τοῖς αἰσθήμασι τῶν οἰκογενειῶν. Ἡ λυδία αὕτη λίθος εἶνε μία ἐρώτησις:

— Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ πόλις μας;

Ἄν ὁ ἐρωτώμενος ἀπαντήσῃ ἐξ ὑποκρισίας ἢ ἐξ ἀβρότητας δι' ἐγκωμίων καὶ φιλοφρονησεων, εὐχερῶς ἀποκτᾷ τίτλους συμπαθείας καὶ οἰκειό-

τητος παρὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἐπαρχιώταις· ἐν δ' ὁ ἐρωτώμενος ἀπαντήσῃ ἐξ εὐλικρινείας ἢ ἐκ τραχύτητος διὰ σιωμμάτων καὶ ἐπιτιμήσεων, προγράφεται ἀπὸ τῆς ὑπολήψεως καὶ πολλὰς ἀπὸ τῆς γνωριμίας τῶν ἐντοπίων. Ὁ ἐγκληματίας τίθεται ἐκτὸς τοῦ νόμου, καταζητεῖται ὁ τόπος τῆς γεννήσεως, ἡ ἰδιαιτέρα πατρὶς του, καὶ ἀλλοιμονοῦν ἂν αὐτῇ κριθῇ κατωτέρα ἢ ἀμφίβολος τὴν ὑπεροχὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὑβρισθείτης. Τὴν ἐκδίκησιν τῆς προσβληθείσης πατρίδος ἀναλαμβάνουσι ἰδίᾳ αἱ γυναῖκες, μᾶλλον μνησικακοὶ τῶν ἀνδρῶν: « Βέβαια δὲν τ' ἀρέσει ὁ τόπος μας· ἀκούς; ἄς πάη νὰ ζήσῃ 'ς τὸν 'δικό του τὸν καλλίτερο· ἀκούς; ὁ φωριζῆς! ὁ ζιππασμένος!»

— Καὶ πὺς σὰς φαίνεται ἡ πόλις μας; ἠρώτησε καὶ ἡ Μελοπομένη τὸν ὑπολογαχὸν ἅμα τῇ πρώτῃ ἐπισκέψει.

— Κυρία μου, μετὰ τὰς Ἀθήνας, τὰς Πάτρας καὶ τὴν Κέρκυραν εἶνε ἡ μόνη πόλις τοῦ ἴσους ἕνας ξένος νὰ ζήσῃ ἀξιόλογα· ἔβρισκε ἐπὶ τέλους ἀνθρώπους νὰ συναστραφῇ· ὀλίγον πληκτικὴ τὸν χειμῶνα· ἀλλὰ μήπως ἄλλου εἶνε καλλίτερα; τὸ καλοκαίρι ὅμως εἶνε μοναδική.

Ἡ Μελοπομένη ἀνέπνευσε μειδιάσασα· πολὺ θὰ ἐλυπεῖτο, ἂν ἤκουεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ὑπολογαχοῦ περιφρονητικούς λόγους διὰ τὸν τόπον τῆς· εἰ καὶ ὀλίγω ξένη ἐν μέσῳ αὐτοῦ, εἰ καὶ γινώσκουσα τῆς περὶ αὐτὴν κοινωνίας τὰ ἐλαττώματα, καὶ τὴν ἐπαρχιακὴν ἀσχημίαν τῆς πόλεως· διότι καὶ λεπτοτέρα τις ἐγώστικῃ σκέψις δικαιολογεῖ τὴν πικρὰν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν ἐμποιεῖ ὁ τοιοῦτος δυσφημισμὸς· ἡ σκέψις ὅτι ὁ κατηγορῶν τὸ ποτήριον ἐπὶ ρυπαρότητι δὲν πίνει ἀπὸ τοῦ περιεχομένου του. Ἀλλ' ὁ Αἰμίλιος τὰ εὑρίσκειν ὅλα ρόδινα, ἐγκωμιάζων εἰς τὴν Μελοπομένην τὸ εὐκρατον τοῦ κλίματος, τὴν ζωηρότητα τῶν περιπάτων, τὴν ἀνεπτυγμένην κοινωνίαν, τὰς ὥραιας γυναῖκας καὶ τὴν φιλοξενίαν τῆς πόλεως. Δι' ἐν μόνον ἐτόλμησε νὰ παραπονεθῇ: διὰ τοὺς σκύλους.

— Δέ' μ' ἀφίουν νὰ κοιμηθῶ τῇ νύχτῃ μετὰ τὰ ἀδιακόπα γυναισματὰ των. Καὶ καθὼς μάλιστα δύσκολα κοιμοῦμαι... ὑποφέρω ἀπὸ αὐπνίαν... μένω ὅλη τῇ νύχτῃ ἐξυπνος. Μόνον 'ς τὴν Κωνσταντινούπολι ἔχω ἰδεῖ τόσους πολλοὺς σκύλους.

— Στὴν Κωνσταντινούπολι! τὴν ἐσχάτως μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν σας; διέκοψε ζωηρῶς ἡ Μελοπομένη.

— Μάλιστα.

— Ἄ! Κύριε Στεργιάδη, πόσον πρέπει νὰ σὰς ἐκτιμῶμεν καὶ νὰ σὰς καμαρώνωμεν δι' ὅσα ἔχετε ὑποφέρει χάριν τῆς πατρίδος. Πόσας φορὰς ὁ πατέρας σας ἀνέφερε μετ' ἐνθουσιασμόν, καὶ σὰς εἶχε ὡς παράδειγμα... Νὰ ζεῦρατε τί δάκρυα ἐχύνωμεν, ὅταν ἐδιαβάζωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας

τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης τοῦ Βαφέ, καὶ πὺς ἐπαρκαλοῦσαμε τὸ Θεὸ νὰ σὰς σώσῃ ἀπὸ τὰ χεῖρα τῶν Τούρκων. Ἐπρεπε νὰ εὐρισκόμεθα ὅλα τὰ κορίτσια ἐκεῖ σιμάσας εἰς τὸν κίνδυνον νὰ φροντίζωμεν δι' ὅλους σας.

Διειτῆρει ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τῆς πανηγυρικῆς τιμῆς, καὶ τὰς ἐνίοτε πρὸς ἐκλογὴν λέξεων ἐκ τῆς καθαρουσύνης· μᾶνοι κηλίδες, προδίδουσαι τὴν ἐπαρχιακὴν τῆς φύσιν.

Τὰς τελευταίας λέξεις ἐτόνισε μειδιῶσα ὡς ἐν ἐξῆλλῳ ἀστείότητι· ἀλλ' ἦτο ὑπερήφανος ἐν τῇ βῆθει τῆς καρδίας τῆς, διότι εὗρεν ἀμέσως εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἐκτίμησίν τῆς, οὐχὶ συνήθους νεάνιδος σαγηνευθείσης ὑπὸ τοῦ μύστακος καὶ τῶν πτερνιστήρων του, ἀλλὰ γυναικὸς ἐνθουσιώσεως διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν τιμὴν· ἐκτίμησις, τὴν ὁποῖαν ματαίως θὰ ἀνεζήτει ἐκεῖνος μετὰ τῶν ἄλλων δεσποινίδων, τῶν ὁποῖων αἱ πλείους ἠγνόουν ἴσως τὸ πολεμικὸν παρελθόν του ἐν Κρήτῃ· καὶ ἡ σκέψις αὐτῆ ἐπληττε γλυκύτατα τὴν χορδὴν τῆς φιλαυτίας τῆς.

ὑπὸ τὰς ἀρρενωπὰς διαχύσεις τῆς κόρης ὁ ὑπολογαχὸς ἀνακτῆσας τὴν διαλογικὴν του θερμότητα, ἤρξατο ἀρηγοῦμενος τὰς τύχας τοῦ Κρητικῆς ἀγῶνος, καὶ τὰς περιτετείας του, περιτετείας πολεμιστοῦ ἐπὶ τῶν βουνῶν τῆς Κρήτης. Ἡ γνώμη του περὶ ἐκείνης, ἣτις ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐπαρχιακῆς δειλίας καὶ ἀπλοσύτης ἐγνώριζε νὰ τῷ ὁμιλῇ μετ' ἐπιβολῆς κυρίας μᾶλλον ἀνεπτυγμένου κόσμου, διεφάνητο ἐν τῷ ζωηρῷ τῆς ἀρηγήσεως τόνῳ. Ἐπετείνετο ἡ ζωηρότης ἐφ' ὅσον ἐπετείνετο ἡ προσοχὴ τῆς κόρης, θρησκευτικὴ προσοχὴ, ἀναγκαιώσασα εἰς ἕκαστον θρίαμβον, φρικώσασα εἰς ἕκαστον κίνδυνον. Αἱ πολεμικὴ ὑπομνήσεις ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς ἐπισκέψεις, οὐχὶ πλέον τὰς πρώτας τῶν Κυριακῶν, ἀλλ' οἰκειότερον καὶ εἰς ἄλλας ἡμέρας καὶ ἄλλας ὥρας. Ὁ καταρτισμὸς τῶν σωματικῶν τῶν ἐθελοντῶν, ἡ στρατηγικὴ των πρὸς τοὺς Τούρκους, ἡ ἀνδρεία τῶν Κρητῶν, τὰ στίφη τοῦ Μουσταφᾶ, αἱ θηριωδίες τοῦ Ὁμέρ, αἱ διασημότεραι τῶν μαχῶν, τὰ τραγικώτερα ἢ τρυφερώτερα ἐπεισόδια, τὰ ὄρη, αἱ φάραγγες, τὰ σπήλαια, οἱ ἐν θαλάσῃ κίνδυνοι, οἱ ὑπάρχοντες, ἀπὸ τῆς χαρμωσύνης ἀνατολῆς μέχρι τοῦ θλιβεροῦ τέλους τῆς Ἐπαναστάσεως, τὰ πάντα ἐξεικονίσθησαν, περιεγράφησαν, ἐξηγητήθησαν. Πότε ὡς θέμα ἀνεγράφετο ἡ μεγάλη τετραήμερος μάχη τῶν Βρυσῶν, καθ' ἣν τὸσον αἷμα ἔβρευσε καὶ τὸσον οἱ ἐχθροὶ κατησχύνθησαν· πότε ἡ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀνακάλυψις σπηλαίου, ὑφ' ὃν εἶχον καταφύγει περὶ τὰ πεντακόσια γυναικόπαιδα, ἀπαντα κατασφαγέντα· πότε ὁ ἠρωϊσμὸς τῶν γυναικῶν τοῦ Σελίνου καὶ τῶν Λάκκων, αἰτινες καρτερικῶς συνέτρεχον τοὺς ἀγωνιζομένους, κομίζουσαι ἐν ὥρῃ τοῦ κινδύνου ἄρτον καὶ ὕδωρ καὶ πυρίτιδα. Κα

Γ'.

εἶχεν οὕτως ἀναπτυχθῆ μετὰ τῶν δύο νέων παράδοξος σεπτὴ οἰκειότης, ἀντὶ ἐκ συνήθων φιλοφρονησῶν καὶ ἀργολογιῶν, ἀποτελουμένη ἐξ εὐκλεῶν ἀναμνήσεων, θερμαινομένη ὑπὸ τῶν φλογῶν τοῦ Ἀρκαδίου, φωτιζομένη ὑπὸ τῆς αἰγλῆς τῶν θυμάτων τοῦ Βαφέ.

Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ πᾶσαν ἐπίσκεψιν ἡ σεβαστὴ κυρία Θεοδοσίου παρίστατο εὐλαβῶς ἐρεϊδαμένη ἐπὶ τοῦ καναπέ, ἐνίοτε κινουσα θλιβερῶς τὴν σφιγκτὰ ἐντὸς τοῦ μαύρου περιδέσμου ἐσπαργαυμένην κεφαλὴν τῆς, ἢ μετ' ἐκπλήξεως ὑποψιφρίζουσα:

— Καλὰ, μάτια μου!

Ἡ πρὸς τὴν οἰκογένειαν φιλία τοῦ ὑπολογαχοῦ ἤρχισε νὰ παρατηρῆται ἐν τῇ πόλει· οἱ μὲν ἀνησυχοῦν, οἱ δὲ ὑπερμεϊδιῶν, οἱ δὲ ἠδικαφόρον. Δις ἐθεάθη ἐν τῷ περιπάτῳ, καθ' ἣν ὥραν ἐπικαίνεζεν ἡ μουσικὴ, ἀποσπασθεὶς τῶν φίλων, ἵνα συμβαδίσῃ τῇ Μελοπομένη· περὶ τοῦ σπουδαίου συμβάντος ἐγένετο λόγος ἐν τῇ πόλει· ἡ λέξις λόγος ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ κοινωνικῷ λεξικῷ σημαίνει *κακολογία*.

Ἐπῆλθον αἱ πρώται ἡμέραι τοῦ Αὐγούστου. Ἡ σταφὴ ἐξαπλοῦται εἰς τάλωνια κατὰ μεγάλη βαθυκύανα τετράγωνα· ἡ ἐξοχὴ εὐωδιάζει ὅλη ἐξ αὐτῆς, πλήρης ἐργασίας, θορύβου καὶ ζωῆς. Τὸ ἐλάχιστον νεφύδιον ἀνησυχεῖ τοὺς πτωχοὺς κτηματίας· φοβοῦνται τὴν βροχὴν, ὡς φοβοῦνται νυσιπόροι τὴν θύελλαν ἐν τῷ Ὀκεανῷ. Ὅσοι « ἐσῆκωσαν ἀπὸ τάλωνια » μεταφέρουσι τὸν καρπὸν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τὸν παραδώσωσιν εἰς τὰ κώσινια τῶν καθαραιτικῶν μηχανῶν· ἀπὸ πολλῶν οἰκιῶν ἐξέρχονται οἱ ἐκκοφινόντες κρότοι τῆς μάκερας, πρὸ τῆς ὁποίας συναθροίζονται ἐκστατικὰ καὶ λαίμαργα τὰ παιδία. Ὁ αἰσῶν ἀφόρητος μέχρι τῆς μεσημβρίας, μετ' ἣν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐγείρεται θωπεύων τὴν ἀκτὴν διὰ τῶν δροσογόνων πτερύγων τοῦ εὐεργετικῆς *μαῖστρος*. Ἐπέστη ἡ ὥρα νὰ λάβῃ τὴν ἐγρησὴν πραγμάτων τὸ θερινὸν ὄνειρον τῆς μητρὸς, ἡ ἀναχώρησις εἰς Ἄϊ Νικόλα. Τὴν ἐπιούσαν τῆς πωλήσεως τῆς σταφίδος των, ἦν παρήγε πάντοτε πρῶτῳ τῶν ἄλλων μικρὸν τι κτήμα, εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα τῆς:

— Μελοπομένη, ἐτοιμάσου αὐριο νὰ πάμε· μοῦ φαίνεται πὺς ἐφέτος ἀργήσαμε λιγάκι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ὁ ὑπολογαχὸς ἀπεκρίνετο εἰς τὴν Μελοπομένην, ἀναγγέλλουσαν τὴν ἀναχώρησίν των:

— Δὲν εἶνε παράξενο νὰ ἔλθω εἰς ἀντίμισιν σας δι' ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν μητέρα μου τῆς ἐγραψα νὰ ἔλθῃ, καὶ τὴν περιμένω. Ἐξήτησα δύο μηνῶν ἄδειαν, διότι αἰσθάνομαι τὸν ἐαυτό μου πολὺ κευρασμένον· θέλω νὰ ξανασῶω λιγάκι. Πιστεύω πὺς θὰ σὰς ἀγαπήσῃ ἡ μητέρα μου ἅμα σὰς ἰδῇ. Καλὴ διασκέδασι.

Πλησιάζει νὰ παρέλθῃ μὴν, ἀφ' ἧς διαμένουσιν ἐν τῷ νησιδίῳ μήτηρ καὶ κόρη. Οὐδένα βλέπουσιν ἐκ τῆς πόλεως, ἐκτὸς τοῦ κατὰ Σάββατον κομίζοντος τὰ τρόφιμα λεμβούχου καὶ ἐνίοτε κατὰ Παρασκευὴν ταξιδιωτῶν τινῶν, ἐπὶ ποδῶς ἀναμενόντων τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀτμοπλοίου. Τὴν προῖαν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, μετὰ τὸ λουτρόν, καὶ τὸ δειλινὸν μετὰ τὴν δύσιν, πρὸ τοῦ δείπνου, καθήμεναι ἀμφοτέραι ἐπὶ τοῦ λιθίνου ἐδράνου, τοῦ κατέχοντος τὸ μήκος τῆς πρὸς τὴν θαλάσσαν πλευρᾶς τοῦ οἰκίσκου των, ἐνῷ τὸ ὕδωρ τῆς ἀκτῆς περιβρέχει σχεδὸν τοὺς πόδας των, διασκεδάζουσι παρακολουθοῦσαι τὴν πορείαν τῶν μικρῶν καρκίνων, τῆδε κάκεισε διασταυρουμένων εἰς τὰ βῆθη τῶν ἀβυθῶν, ἡρέμων καὶ διαυγῶν ὑδάτων· ὀλίγον συνομιλοῦσι, καὶ πολὺ παραδίδονται εἰς τὴν νάρκη, τὴν ὁποῖαν ἐμπνεῖ εἰς πᾶσαν ψυχὴν ἡ θεὰ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐν ταύτῃ μὲν ἡ μήτηρ ἐπανευρίσκει τὴν συνήθη τῶν παρελθουσῶν θερινῶν περιόδων ψυχραγωγίαν· ἀλλ' ἡ κόρη ἐπαναβλέπει ἐν τῇ νάρκῃ τὸν ὑπολογαχὸν, οὐχὶ πλέον ἀντικείμενον ὑπολήψεως καὶ θαυμασμοῦ, ὡς ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' ὄνειρον ἀγάπης καὶ ἀφοσίωσεως. Ἐν τῇ πνευρᾷ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς κοινωνίας, ὑπὸ τὴν τύρβην, τὰ βλέμματα, καὶ τὴν πολυπραγμοσύνην τὸ αἰσθητὸν ἐτρηεῖτο ἐντὸς τῆς καρδίας τῆς, ἔρευστον ἀναβράζον, ἀλλ' ἐπιμελῶς πεποματισμένον ἐντὸς φιάλης, ὅπερ ἀρθείσης ἤδη τῆς πίεσεως, ἐκρήγνυται ὀρηκτικῶν, ἀφρώδεις, ὅζου καὶ γλυκύτατον.

Αἱ πολεμικαὶ ἀρηγήσεις τοῦ τῆ ἐπανερχομένου συνεχῶς εἰς τὴν μνήμην· καὶ ἡδῆ, ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς μονώσεως καὶ τῷ πυρετῷ τοῦ πόθου, δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς τῆς μνήμης τὰς ἠδύτητας· ἡ φαντασία τῆς ἐξαπτομένη, περιστῆ πρὸ αὐτῆς, ὡσεὶ ἐν ὀπτασίᾳ, τὴν εἰκόνα τῆς αἰχμαλωσίας του εἰς τὴν μάχην τοῦ Βαφέ, ἐν ἰδεῶδει μεγεθύνει προσώπων καὶ πραγμάτων. Ἴδου ὁ βράχος, ἀπορρώξ καὶ ὑψηλότατος, ἐφ' οὗ, ἀπομονωθείς τῶν ἐταίρων, κρατερῶς ἀναρριχᾶται ὁ ὑπολογαχὸς, προσλαμβάνων τὰς διαστάσεις ἠρώως τῆς κλεφτουριᾶς· κάτω εἰς τὴν πεδιάδα σύγχυσις, σφαγὴ καὶ φρίκη· ὁ νεανίας ἀσθμαίνει αἰματόρρυτος ὑπὸ τὸ βάρος σάκκου πολεμοποδίων, ἀλλὰ δὲν ἀπαυδᾷ· τὰ ἐνεπιστεῦθη ὁ ἀρχηγὸς εἰς τὴν ἰσχύν του, καὶ δὲν θέλει νὰ τάπορρῖψῃ· ἀλλ' ὁ κίνδυνος ἐπέιγεται· κάτωθεν ἀπὸ τῶν πυκνοτάτων ἐχθρικῶν γραμμῶν μανιώδεις πῦρ εὐθύνεται ἐναντίον του ὄλοι καθ' ἑνός. Ὁ νεανίας ἀπορρῖπτει ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ φορτίου του, ἐκλέγει ὡς εἰρηστικὸν τὸν κορμὸν μιᾶς ξυλοκαρτιᾶς, βραχὺν λίθον ὡς προτείχισμα, καὶ ἐτοιμάζει τὸ ὄπλον του μὴ βλέπων περὶ αὐτὸν οὐδένα τῶν συμμαχητῶν του, ἐν τῇ φοβερᾷ μονώσει, αἰσθάνεται τὸ μένος του αὐξάνον,

ὡς ἂν συνεκεντρώθη ἐν ἐκείνῳ μόνῳ ἅπαν τὸ σθένος τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἄλλ' αἰφνης αἱ σφαῖραι παύουσι συρίζουσαι περὶ αὐτόν· καὶ πρὶν ἢ ἐξηγήσῃ τὴν παρὰδοξον ἀνακωχὴν, αἰσθάνεται βαρεῖαν χεῖρα σφύρουσαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τραχήλου· σπείρα Τουρκαλβανῶν ὀρμήσασα ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τοῦ λόφου, ἵνα τὸν ζωγρήσῃ, ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἄνωθεν ἐκείνου. Ὅλοι βυπαροί, εἰδεχθεῖς, μικρῶμενοι, τέρατα τῆς κολάσεως, θέλουσι νῆ τὸν δρᾶζον μετὰ τὰς χεῖρας ἐπιπίπτοντες· ὁ ὑπολοχαγὸς προσπαθεῖ νὰ σῶσῃ τὴν πιστόλαν του, ἀλλ' εἰς Τουρκαλβανός, ὁ πάντων ἀπαισιώτερος, μετὰ μίαν πληγὴν τῆς μαχαίρας του καταρρίπτει ἀδρανῆ τὴν χεῖρά του, καὶ ἡ Μελοπομένη βλέπει χυνόμενον τὸ αἷμά του, ἐκείνη, ἣτις θὰ ἐφρακίῃ καὶ μία μόνη σταγὼν του ἂν ἐχύνετο. Ἴδὲ πῶς προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν χειρῶν, τῶν στηθῶν, τῶν ἐνδύματων καὶ τῶν ὄπλων του, ἐρευνῶντες καὶ ὠρῶμενοι, διψῶντες *πλιμάσικα*, οἱ ἀπληστοὶ οὗτοι κόρακες τῆς λαφυραγωγίας. Τὸ ὠρολόγιόν του ἀρπάζουσι συγχρόνως δέκα χεῖρες, καὶ δέκα τὸ ἀμφισβητοῦσι, καὶ ἀπὸ δέκα στομάτων ἐξέρχονται βλασφημίαι καὶ ὕβρεις, καὶ μάχαιραι ἀπαστράπτουσι, καὶ τὴν ἀλληλοσφαγίαν παρεμποδίζει ὁ χῶρος μόνον, στενὸς καὶ ἀπόκηρμος, ἀπειλῶν νὰ κρημνίσῃ τοὺς δέκα διαμαχομένους εἰς τὴν ἄβυσσον. Καί, ὁ ἐνδέκατος, καταφθᾶς, καὶ μὴ εὐρίσκων ἐπὶ τοῦ γυμνωθέντος αἰχμαλώτου καὶ τὸ ἐλάχιστον πρὸς ἀποκομιδὴν, ἀποτυχῶν ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ λαφυραγωγῶ, ἀναλαμβάνει νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τοῦ δημίου· καὶ σύρων ἀπὸ τῆς κόμης τὸν Αἰμίλιον, συνέχει τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ λίθου, καὶ ἀνυψοῖ τὴν σπάθην κατ' αὐτῆς. Ἄλλ' ἀποτρέπει τὸ θανάσιμον κτύπημα νεαρός, ἀλλ' ὑπέροχος Ἀλβανός, χρυσοστόλιστος καὶ ἀρχηγῶν τῶν ἄλλων, βένης τις ἴσως· μετὰ ἀγγέλου χαρακτῆρας ἀναπλάσσει τὴν ὄψιν του ἡ Μελοπομένη, καὶ ἡ ζοφερὰ εἰκὼν αἰθριάζει κατὰ τὴν καὶ πείθων καὶ ὑβρίζων· σώζει τὸν αἰχμάλωτον ἐκ τῆς μανίας των, αὐτὸς παραλαμβάνων ὅπως ὠδηγήσῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πασᾶ. Τὸν ἀπάγουσιν ἐκεῖθεν διέρχοντες τὴν πεδιάδα παρελαύνοντες πρὸ τῶν τάξεων τοῦ Αἰγυπτίου στρατοῦ ὁ αἰχμάλωτος βαδίζει κατεσχισμένος, καταματωμένος, ἀλλ' ἀτάραχος· φέρει ὑποδήματα, συληθέντα πρὸ δύο ἡμερῶν ἐν τῇ νίκῃ τῶν Βρυσηνῶν ἀπὸ τακτικοῦ Αἰγυπτίου· οἱ Ἀραβες, ἀναγνωρίζοντες τὸ λάφυρον, πνέουσι μένεα κατὰ τοῦ θρασέως δεσμώτου· καὶ τρεῖς αὐτῶν ἐγκαταλείποντες τὰς τάξεις, ὑψοῦσι τοὺς πελέκει, προχωροῦσιν ἐναντίον του· πάλιν κινδυνεύει ὁ ὑπολοχαγός, καὶ τὸν λυτρῶναι πάλιν ὁ χρυσοστόλιστος βένης. . . . Καὶ οὕτως ἡ Μελοπομένη προχωρεῖ, προχωρεῖ ἀνεκλιττουσα τὰς σελίδας τῆς νοερᾶς ἐποποιίας, τὴν ὁποίαν πολλὰκις ἀκορέστως ἀνέγνω, μέχρι τῆς τελευταίας σελίδος, ὅτε ὁ ἦρας μετ' ἀνακρί-

σεις καὶ βρασμούς καὶ καταδίκας καὶ φυλακὰς ἀνηλίους ἀποδίδεται εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς του.

Καὶ εἶτα μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς μεγάλης εἰκόνας μία φράσις ἐμφανίζεται εἰς τὴν μνήμην τῆς αὔτης: « Δὲν εἶνε παράξενον νὰ ἔλθω εἰς ἀνταμωσίν σας δι' ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν μητέρα μου. » Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς τῆς ἤρξατο ἀναμένουσα· κατασκοπεῖ πᾶσαν λέμβον, πλέουσαν πρὸς τὴν νῆσον, καὶ ἀναπάλλεται εἰς τὴν θῆαν ἰστίου, ὡς νὰ τὴν χαιρετᾷ μακρόθεν ἐκείνος ἐρχόμενος, μετὰ τὸ μανδύλι του. Θὰ ἔλθουν, ἐσκέπτετο, ὦ, βεβαίως θὰ ἔλθουν. Ἡ μητέρα του θὰ εἶνε καλὴ καὶ ἀνοιχτόκαρδη· ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας θὰ συνάψωσι τὰς ἐγκαρδιωτέρας σχέσεις· θὰ συνάντωνται καθ' ἑκάστην ἐπὶ τοῦ λιθίου καθίσματος· ὅταν αἱ δύο μητέρες βυθίζωνται εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ἐξομολογήσεις τῶν βασάνων των, ἐκείνοι, οἱ δύο των, ἡρέμα ἐξ αὐτῶν μακρυνόμενοι, θὰ διέρχονται τὰς ὥρας εἰς ἀτελετήτους περιπαθεῖς συνδιαλέξεις. Τὸ κύμα τὸ ροχθῶν ἐπὶ τῆς ἄμμου θέλει τελεῖ τὸ προανάκρουσμα τῆς ἐρωτικῆς συμφωνίας των, καὶ ἡ φύσις θὰ προστάσῃ περὶ αὐτοὺς σιωπὴν, ὡσεὶ ἀναμένουσα ν' ἀκούσῃ τὰς ἐξομολογήσεις των. Θὰ παραπλέωσι τὴν ἀκτὴν ἀλιευτικῶν πλοιάριων, ἐφ' ὧν, φαιδροὶ οἱ ἄλιεις, θὰ τραγουδοῦσιν, ὡσὰν ἐπίτηδες δι' αὐτοὺς, τὰ ὠραιότερα *Γιαντζώτικα* δίστιχα ὁ καταφθάνων μέχρις αὐτῶν ἀπειλητικὸς καὶ ἀπαυστος μηκυθμὸς τοῦ ἀπωτέρω πελάγους θὰ τοὺς συσφίγγῃ ὡσεὶ ἐν τρόμῳ, στενωτέρων τὸ σύριγμα τῶν ἀτμοπλοίων καὶ ὁ μέλας ἀτμός των καπνοδόχων θὰ ἐνθυμίζῃ εἰς αὐτοὺς τὴν τέρψιν, ἣν παρέχουσιν αἱ ἀποδημίαι εἰς δύο διδύμους ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ὑπάρχεις, καὶ ὁ εὐρύς αὐτὸς ὄριζον ἀπὸ τοῦ μέρους ὅθεν βαθύτατος χωρῶν, χωρὶς οὐδὲ γραμμῆ βουνοῦ νὰ τὸν στίξῃ, τερματοῦται ἐνούμενος πρὸς τὴν θάλασσαν, θὰ τοὺς καλῆ νὰ φύγωσι μακρὰν, μακρὰν εἰς τὸ ἄπειρον. . . Μετέπειτα ἀποχωριζομένη τοῦ Αἰμιλίου, θὰ συναντᾷ τὴν μητέρα του· θὰ διανοίξῃ πρὸς ἐκείνην πάντα θησαυρὸν ἀρετῆς, προκοπῆς καὶ ἀγαθότητος· καὶ ἡ καλὴ γυνὴ τόσοσιν θὰ τὴν ἀγαπήσῃ, ὡστε μίαν ἡμέραν, ἐν γλυκῷ δειλιόν, πρώτη ἡ μήτηρ θὰ τὴν φιλήσῃ ὡς θυγατέρα εἰς τὸ μέτωπον, καὶ θὰ παράσχῃ εἰς τὰ τέκνα τῆς τὴν θαυματουργὸν εὐλογίαν τῆς μητρικῆς στοργῆς, πρὶν ἢ ὁ ἱερεὺς παράσχῃ τὴν εὐλογίαν τῆς θρησκείας. Κ' ἐπὶ μακρὸν ἀκολουθοῦσα πλοῖον, ἀπαῖρον ἐν ὅλῃ τῇ ἐρατεινῇ λευκότητι τῶν ἰστιῶν του ἐβλεπεν ἑαυτὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου νύμφην, προπεμπομένην ὑπὸ τῶν συγγενῶν, καὶ παρ' αὐτῇ ἐκείνον, τὸν Ὑπολοχαγόν τῆς, ὠδηγοῦντα αὐτὴν εἰς χώραν, ἐνθα ὁ βίος τοῦ μέλιτος δὲν διαρκεῖ μῆνα μόνον, ἀλλ' εἶνε ἀπέραντος.

Μίαν πρωΐαν, ἐνωρίτερον ἐγερθεῖσα, ἐκάθησεν

ἐν τῇ συνήθει θέσει. Ἦτον ἡ τελευταία πρωΐα τοῦ Αὐγούστου. Μικρὰ εὐκέλαδα πτηνὰ προσέπαιζον ταπεινῶς προσπετώντα ἐπὶ τῶν φυκῶν, καὶ χαράσσοντα τὸ ὕδωρ διὰ τῆς ἄκρας τῶν πτερυγῶν των. Τὰ κοιμώμενα νερὰ ἐξύπνων μουρμουρίζοντα ὑπὸ τὸ γοργόν πέρασμα τῶν διασχίζοντων αὐτὰ πλοικαρίων· οἱ ἄλιεις μετὰ τὰ πλατύγυρα σκιαδία καὶ τὰ λευκά των ἐνδύματα, γυμνόποδες καὶ ἠλιοκαεῖς, ἔσπευδον ἐπὶ τὸ ἔργον κομίζοντες ἀγκαλίδας καλάμων, καλάθους καὶ κάμακας. Τὸ φῶς τοῦ φάρου ἔλαμπεν ἐτι ὡς ἀμαυρούμενος ὀφθαλμὸς ἐπιθανάτου· ὁ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀνατέλλων ἥλιος διέγραφεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μακρῶν ἐλικοειδῆ ταινίαν ἐξ ἀπαραιμίλου ῥοδοχρῦτου.

Ἐπὶ τῆς ξυλίνης ἀποβάθρας προσαράσσει μονόξυλον· ἀποβιβάζοντ' ἐξ αὐτοῦ δύο Κύριοι συνοδεύοντες γραιὴν γυναῖκα. Ἡ Μελοπομένη βήγγυσι κραυγὴν, ἀναγνωρίζουσα τοὺς νεήλιδας.

— Μητέρα, μητέρα, ὁ κ. Αἰμίλιος μετὰ τὴν μητέρα του.

Ἡ κ. Θεοδοσίου εὐμενῶς ἀποδέχεται τὴν εἰδησιν· γνωρίζει ὅτι ὁ Αἰμίλιος εἶνε καλὸς γαμβρός, καὶ πρέπει νὰ φέρηται πρὸς αὐτὸν φιλοφρόνως· τίς οἶδε. . . Ἡ ἀγαθὴ μήτηρ τρέπεται εἰς διευθέτησιν τῶν τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ ἡ Μελοπομένη διευθύνεται εἰς τὸν καθρέπτην πρὸς εὐπρεπισμόν, ὡς ὁ φρουρὸς εἰς τὸ ὄπλον του, ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ τῆς νυκτερινῆς ἐφόδου. Κατόπιν ἴσταται πρὸ τοῦ παραθύρου κατοπτεύουσα.

Ἄλλ' ἔχει τι σφόδρα ἀνήσυχον ἐν τῇ καρδίᾳ· ἐν τῷ συνοδεύοντι τὸν Αἰμίλιον ἀνεγνώρισε τὸν ἰατρὸν Κ. . . Τί τάχα ἐδήλου ἡ παρουσία του; Ὁ ἰατρὸς εἶνε φίλος τοῦ ὑπολοχαγοῦ, δὲν εἶνε παράδοξον ὅτι μετέχει τῆς ψυχαγωγικῆς ἐκδρομῆς. . . ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ μὴ ἀναμνησθῇ τῶν τελευταίων λόγων του, ἀποχαιρετίζοντος αὐτὴν ἐν τῇ πόλει: « Αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου πολὺ κουρασμένο. . . » Θεέ μου! ἂν ἦτο ἀσθενής; τότε τῆς φαίνεται ὅτι τὰς τελευταίας ἡμέρας τὸν ἐβλεπεν ὠχρόν, καταβεβλημένον· διέκοπτεν ἐπίστε τὴν ὁμιλίαν του ξηρὸς βῆξ. Ἄλλὰ γενναίως ἀποδιώκει τὰς λυπηρὰς χιμαίρας· ἡ ὠχρότης του ἦτο ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀϋπνίας, μιᾶς στρατιωτικῆς κακουχίας, καὶ ὁ βῆξ δὲν εἶνε πρᾶγμα ν' ἀνησυχῇ κανεὶς. Εἶνε καλὰ, καλὰ, καὶ νὰ ποῦ ἔρχεται νὰ τὴν ἴδῃ, νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχασίν του.

Μετὰ πάροδον ὥρας τινὸς αἱ γυναῖκες εἰδέχοντο τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἰατροῦ, λιαν οἰκείου τῆ οἰκογενείας. Ἄμα τῷ πρώτῳ χαιρετισμῷ, ἡ Μελοπομένη, ἀνυπόμονος ν' ἀκούσῃ περὶ τοῦ ὑπολοχαγοῦ, τὸν ἠρώτησε:

— Καὶ πῶς ἐδῶ, γιαιτρέ; πῶς ἀφίσατε τοὺς δίκους σας γιὰ νὰ μᾶς ἠθυμηθῆτε ἐδῶ ἔς τὸν ξερότοπο;

— Ἦλθα συντροφεῦων τὸν καυμένον τὸν Αἰμίλιον μετὰ τὴν μητέρα του· περιμένουν νὰ ξαποστάσουν γιὰ νὰ ἴθουν καὶ αὐτοὶ νὰ σᾶς ἴδουν. Ἐγὼ θὰ φύγω τὸ βράδυ μετὰ τὴν δροσιά. . . ὁ Αἰμίλιος θὰ μείνῃ ἐδῶ πέρα. . . οἱ συνάδελφοί μου τοῦ διώρισαν ὡς τελευταῖον φάρμακον τὸν Ἄϊ-Νικόλα. . . ἐγὼ τὸ θεωρῶ περιττόν· δὲν θὰ τοῦ κάμῃ τίποτε· ἀλλ' ὅπως ἂν ποτε κατήνησεν ἐπιστημονικὸν ἔθιμον νὰ τοὺς στέλνωμεν ἐδῶ. . . Ἦλθα μαζὴ τους διὰ νὰ τοὺς ἐκλέξω κατάλληλον οἶκημα· ἠύραμεν ἕνα, ἀλλ' εἶνε ἄθλιον· μόνον μετὰ δύο ἡμέρας θὰ εἶνε ἑτοιμὸν γιὰ νὰ καθήσουν. Πιθανόν ἕως τότε νὰ ζήτησιν τὴν φιλοξενίαν σας. . . Πολὺ σᾶς ὑπολήπτεται ὁ καυμένος, Κρίμα, κρῖμα ἔς τὸ ἀνεκτίμητο παιδί, ἔς τὸν λαμπρὸν στρατιώτην. Ἄλλὰ — προσέθηκε ταπεινότερον — πρέπει κάπως νὰ προσφυλάττεσθε· δὲ λέγω, ἡ φθίσις δὲν εἶνε πάντοτε κολλητικὴ, ὁμῶς δὲν βλάπτει ἡ προφύλαξις. . . Τί ἔχετε, Μελοπομένη;

Ὁ ἰατρὸς θὰ ἐξηκολούθει ἀκόμη τὰς θανασίμους ἀνακωχίσεις του, θὰ ἐφιλοσόφει ἐπὶ τῆς εἴρωνος καὶ μοχθηρᾶς ἀντιθέσεως, ἣτις σώζει τὸν νέον μαχητὴν ἀπὸ τὸ μεγαθήριον τοῦ πολέμου διὰ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸ μικρόβιον τῆς νόσου, θὰ ἐξήγει τὰ τῆς κληρονομικότητος αὐτῆς, θυσιασάσης πρὸ αὐτοῦ ἐκ τῆς οἰκογενείας του πατέρα καὶ ἀδελφόν, καὶ αἰφνης ἐκραγεῖσθαι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐν ἀπελπιστικῇ σφοδρότητι καλπαζούσης φθίσεως, θὰ ἐξεϊκόνιζε τὴν σκοτεινὴν γαλήνην τοῦ ὑπολοχαγοῦ, ἡ ἐκ τῆς σπαρακτικῆς τῶν πραγμάτων ἀγνοίας ἢ ἐκ τῆς σπαρακτικωτέρας αὐτῶν γνώσεως, ὑπομένουστος μετὰ μαρτυρικῆς ἰσχύος, χάριν τῆς μητρῆς, τῆς δυστυχῆς μητρῆς, τὴν ὁποίαν πρὸς ἀναψυχὴν εἶχε καλέσῃ πλησίον του, συντετριμμένην ἐκ δύο θανάτων θὰ ἐξηκολούθει ὁμιλῶν, ἂν δὲν τὸν ἐσταμάτα ἡ ὄψις τῆς κόρης, ἣτις ὑπὸ νεκρικῆς περιχυθείσα ὠχρότητος, εἶχε βιαίως στηριχθῆ ἐπὶ τοῦ ἐρεισινωτοῦ μιᾶς ἐδρας.

— Τί ἔχετε, Μελοπομένη;

— Τίποτε· ὀλίγη σκοτούρα· ἔτσι ἔξαφνα, γιαιτρέ· θὰ μοῦ περάσῃ, ἐψιθύρισε μετ' ἀσθενούς φωνῆς.

Ὀλίγη σκοτούρα! Πρὸ τῆς κοινωνικῆς εὐσχημοσύνης οὕτω μόνον ἠναγκάσθη νὰ ἐρμηνεύσῃ ἡ κόρη τὸ κεραυνοβόλημα τῶν ἐρώτων καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς. Ἀπὸ τῶν πρώτων λόγων τοῦ ἰατροῦ, ἄρ' ὅτου εἶπεν « ὁ καυμένος ὁ Αἰμίλιος », τὴν ἐρώτησεν ἀπαισιῶς ἡ πρώτη ἀστραπή· εἰδέχετο κατάκαρδα ἐκάστην λέξιν, ἀλλ' ἔτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπολογίσῃ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, ὡς ὁ ὑπὸ μαχαίρας πληγείς δὲν ἐννοεῖ ἐν ἀρχῇ τὴν ὀξύτητα τοῦ τραύματος. Ἄλλ' ὅταν ἡ λέξις φθίσις ἐσύριξεν εἰς τὰ ὠτά τῆς, ἠσθάνθη συγχρόνως φθίνουσιν μετὰ τῆς εὐτυχίας τῆς καὶ τὴν ἰσχύν νὰ ὑπομείνῃ ἀπαθῶς πρὸ τῶν ἄλλων τὸ ἄκουσμα.

Ἐχρίασεν, ἐκλονίσθη, καὶ μόλις ἔσχε τὴν ἐτοιμότητα νὰ στηριχθῆ ἵνα μὴ καταπέσῃ. Θάμβος ἐπεχύθη πρὸ τῶν ὀμμάτων της, καὶ ἐν τῇ σκοτεινῇ ἀπογνώσει, ὡς ὀπτασίαν μὲ πτέρυγας ἀστραπῆς, ἐπαναβλέπει τὸ πλοῖον τῶν βεμβασμῶν της, ἐφ' οὗ προπεμπομένη νόμῳ ὑπὸ τῶν συγγενῶν, ἔχει πλησίον της ἐκείνον, τὸν ὑπολογαγόν της... Ἀλλὰ δύο μορφαὶ δυσδιάκριτοι, δύο λευκὰ φαντάσματα, ὁ πρῶτος, τῶν δεκαεξέ ἐτῶν της ὁ μνηστήρ, τὸν ὁποῖον ὁ τάφος τῆς ἐκλεψε, καὶ ὁ δεύτερος, τὸν ὁποῖον ὁ κόσμος τῆς ἤρπασεν, ἔρχονται καὶ παραλαμβάνουν τὸν νυμφίον της, καὶ περιπλέγδην μετ' αὐτοῦ πτεροῦνται, ὑψοῦνται, ἐξαφανίζονται, ἐνῶ ἐκείνη, θέλουσα νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ, πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ πνίγεται, ἐνῶ ἐν τῇ βοῇ τῶν κυμάτων διακρίνει τὸ δυσώϊνον δίστιχον τῆς Μεγαίρας τοῦ κλυδωνος, τὴν μοῖραν της:

*Πάντα γυρεῖω γὰρ νὰ βρῶ βοῶντι γὰρ νὰ γιάνω,
καὶ τὸ βοῶντι τῷχει ὄχτρος ποῦ θέλει νὰ πεθάνω.*

Ὁ ἰατρός ἐσπευδε πρὸς τὴν κόρην, ἵνα παρᾶσχη τὰς βοηθείας του, ὅτε, ἀνοίγεισθς τῆς θύρας τοῦ δωματίου, ἀνεφάνη ὁ ὑπολογαγός μετὰ τῆς μητρός του. Ἡ Μελομένη ἐν μέσῳ τῆς σκοτεινῆς ἀντελήφθη τῆς παρουσίας του, καὶ ἄνευ συνδρομῆς ἀνέκυψε, χωρούσα βήματα τινα πρὸς αὐτούς, ἀλλ' ὠχρητάτη.

Ἀξιοπρεπῆς τις αἰδώς πρὸ τῶν εἰσερχομένων ξένων, ὑπαγορεύουσα φιλόφρονα ὑποδοχὴν, ἐσχάτη σκέψις ἐλέου καὶ στοργῆς πρὸς τὸν ἐπιθάναντον, ἀπαγορεύουσα πᾶσαν ἐπὶ τοῦ ἥθους αὐτῆς ἀντανάκλασιν τοῦ θανάτου, ὅστις βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς τὸν ὑπέσκαπτε, τὴν ἀνεκάλεσαν εἰς ἑαυτήν. Ὁ ὑπολογαγός ἦτο ἐνδεδυμένος πολιτικά· χαιρέτε, ξίφη καὶ πτεριστῆρες καὶ χρυσοποικιλτα σήματα· παρῆλθον αἱ λάμψεις σας μετὰ τῶν λάμψεων τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀκμῆς. Ἡ ὄψις του διατηρεῖ ἀκόμη ὠχρὰν τινα ζωὴν καὶ γαλήνην· ἀλλὰ τὸ εὐθύ, τὸ ἀκαμπτον σῶμα ἤρξατο ἐλαφρῶς κυρτούμενον ὑπὸ τὸ ἄχθος, ὅπερ δὲν θὰ βραδύνη νὰ τὸ καταρρίψῃ ἐπὶ τεσσάρων σανίδων ὑπτίον. Πλησίον του ἡ μήτηρ, μαυροφορούσα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, στρέφει τὸ βλέμμα συνεχῶς πρὸς τὸν υἱόν, ἀνήσυχον καὶ ἀλγεινὸν βλέμμα, ὡσεὶ διατελεῖ ὑπὸ τὸν ἐφιάλτην φοβερᾶς ἀπέλπιδος προσδοκίας.

Ὁ ὑπολογαγός προὐχώρησε παρουσιάζων τὴν μητέρα του εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ χαιρετίζων τὴν κόρην διὰ τοῦ φιλικωτέρου μειδιήματος. Καὶ ἡ Μελομένη, ἀντὶ παράφρων νὰ βιβθῆ κατὰ γῆς, ἀντὶ νὰ κλαύσῃ, ἀντὶ νὰ ὀλολύξῃ, τῷ ἐμειδίασε κ' ἐκείνη· ἀνέκφραστον χαμόγελον, ἐν ᾧ περιεκλείετο ἡ ἀπελπισία της, ὡς ἡ θύελλα ἐντὸς χειμερίου νέφους, χρυσοθέντος πρὸς στιγμὴν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων δύνοντος ἡλίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμου].

Συνέχεια: ἴδε προηγούμε. φύλλον.

ΚΒ'

Κύπτουσα ἐπὶ τοῦ τετραδίου της ἡ Μαρκέλλα ἤκρατο τῶν μαθημάτων τοῦ Ροβέρτου, καὶ ἡ βαρεῖα φωνὴ τοῦ νεαροῦ καθηγητοῦ, εἰσδύουσα μέχρι τῶν μυχιῶν τῆς διανοίας της, ἦνοιγεν εἰς αὐτὴν νέους ὀρίζοντας.

Ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τῆς κυρίας Ἑρμίνης, ὀλίγον τι ἀπρηχαιωμένη, ἀντικατεστάθη κατὰ μικρὸν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης. Ἀταράχως καὶ ἀνεπαισθήτως τὸ πνεῦμα τῆς κορασιδος παρεσκευάζετο εἰς ὑποδοχὴν ἐννοιῶν καὶ γνώσεων νέων.

— Εἶνε πολὺ δυνατὴ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας της, εἶπεν ἡμέραν τινα ἡ κυρία Ἑρμίνη πρὸς τὴν κυρὰ Ζαλίνην, ἥτις παρέτεινε τὴν διαμονὴν της ἵνα συνδιαλέγηται περὶ τῆς Μαρκέλλας. Φαντάσου εἰς αὐτὴν μερικὰ πράγματα πολὺ καλλίτερα μου.

Ἡ δὲ κυρὰ Ζαλίνη ἀκούουσα ταῦτα, ἦνοιγε τὸς οὖσους τοὺς ὀφθαλμούς της· διότι μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἡ κυρία Ἑρμίνη ἐφαινετο εἰς αὐτὴν ἔβυσσος σοφίας· ἀλλ' ἐὰν ἡ Μαρκέλλα ἤθελε μάθη πλείονα τῆς ἄβυσσου... Ἀλλὰ τούτο δὲν γίνεται, θὰ ἦτο ὑπερβολή.

— Ὅχι, καθόλου! ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ἑρμίνη, ἀκούουσα τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἡ κυρὰ Ζαλίνη ἐξέφρασε μετὰ πολλῆς συστολῆς. Γίνεται, ἐγὼ τὸ βλέπω πολὺ καλά! Καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ με ἤλθεν ἡ λαμπρὰ ἰδέα νὰ παρακαλέσω τὸν Ροβέρτον νὰ τὴν προγυμνάξῃ εἰς τὴν ἀριθμητικὴν· ἀλλ' αὐτὸς παρετήρησεν ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ ἀριθμητικὴ καὶ δι' αὐτὸ της παραδίδει ἀπ' ὅλα...

— Ἦταν τυχερὴ ἡ μικρούλα, εἶπεν ἡ κυρὰ Ζαλίνη μετὰ τινα σκέψιν.

— Καὶ της ἤξιζεν, εἶπειτα ἀπὸ τὰ τόσα καὶ τόσα ποῦ ὑπέφερεν! ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ἑρμίνη, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐξήστραψαν, ὡς ἐὰν ἡ κυρὰ Ζαλίνη εἶχε τὴν ἐναντίαν γνώμην.

— Ἄχ! ναί, ἀπεκρίθη ἡ πλύντρια στενάζουσα. Μὰ ἐννοία σας καὶ ἡ κυρὰ Φαβρού τὸ εὐρῆκε!

— Πῶς;

— Ἡ δουλειῆς των δὲν ἐπῆγαν καθόλου καλά, κόντεψαν « νὰ βρίζουν τὸ κανόνι ». Τότε ἠθυμήθησαν πῶς ἔχουν μιὰ θειά, δὲν εἰξέρω σὲ ποιά ἐπαρχίαν, καὶ της ἔγραψαν. Ἐκείνη τους ἐδιώρθησε τῆς δουλειῆς τους, μὲ τὴ συμφωνία νὰ πᾶν νὰ καθίσουν μαζί της, — καὶ καταλαβαίνετε ἡ γρηᾷ δὲ χωρατεύει, σοῦ εἶνε μιὰ παράξενη, ὁ Θεὸς νὰ μας φυλάγῃ... Μὰ θὰ της ἀφήσῃ κληρονόμος... δὲν εἶνε δὲ καὶ μεγάλα πράγματα! Ἢ περάσουν ὅμως ζωὴ καλὴ! Ἐγὼ

τί νὰ σας πῶ, μοῦ φαίνεται πῶς ὁ Θεὸς της παιδεύει γὰρ τὴν ἀπονία τους ἐς αὐτὴ τὴ μικρούλα!...

— Ἡ μικρούλα εἶνε σὰν τὰ χελιδόνια, εἶπεν ἡ κυρία Ἑρμίνη σιωπηλῆ ὅπου στήσουν τὴ φωλιά των ἐκεῖ φέρνουν καὶ τὴν εὐτυχίαν. Ἄκουσε νὰ ἰδῆς. Εἶχα μετοχὰς καὶ τόσον καιρὸν δὲν ἐκέρδιζα τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον τὸν νόμιμον τόκον, καὶ τώρα ἐξαφνα ἤρχισαν καὶ μοῦ δίδουν καὶ μέροςμα κατὰ καλὸ... Τὸ ἐμοίρασα μὲ τὴν Μαρκέλλαν μιὰ καὶ μιτὰ. Καὶ νὰ ἰδῆς ἀρχίζει τώρα ἡ Μαρκέλλα νὰ ἔχῃ ἰδιαιτερον ταμεῖον.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κυρᾶ Ζαλίνης ἐξέφρασαν ὅλον αὐτῆς τὸν θαυμασμόν· εἶπειτα δὲ ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν κῆπον, ἐνθα ἡ ζωηρὰ μορφή τῆς μικρᾶς ἀπετυπώτο ἐπὶ τοῦ πρασίνου τάπητος τῆς χλόης. Κρατούσα βιβλίον περιεφέρετο βραδέως μελετώσα τὸ ἐσπερινὸν μάθημά της.

— Εἶνε κατὰ διαταγὴν τοῦ ἱατροῦ, εἶπεν ἡ κυρία Ἑρμίνη· πρέπει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ἀναπνέῃ καθαρὸν ἀέρα. Μόνον ὅταν βρέξῃ μένει μέσα, εἰ δὲ μὴ γυρίζει ἡμέρα εἰς τὸν κῆπον.

Ἡ Μαρκέλλα τῷ ὄντι ἐφαινετο φιλάσθενος. Ἐχουσα ἀνάπτυξιν μεγάλην ἀναλόγως τῆς ἡλικίας της, ἐφαινετο δεκατεσσάρων μέχρι δεκαπέντε ἐτῶν, καὶ τοι ἦτο μόλις δώδεκα. Τὸ λευκὸν πρόσωπόν της διέψευδε παρευθὺς τὴν πρώτην ταύτην ἐντύπωσιν. Τὰ τέσσαρα ἔτη, ἀτινα διήλθεν ὑπὸ τὴν στέγην τῆς κυρίας Ἑρμίνης, οὐ μόνον οὐδεμίαν τῶν παιδικῶν αὐτῆς χαρίτων ἐξῆλειψαν, ἀλλὰ καὶ ἐτι μᾶλλον χαρίεσαν τὴν κατέστησαν καὶ εὐγενεστέραν τοὺς τρόπους, οὗς ἔμαθεν ἐκ τῆς συμβιώσεως μετὰ τῆς γηραιᾶς φίλης της.

Ἀπὸ ἐνός ἡδῆ ἔτους ἡ Μαρκέλλα ἐγένετο ἐμβριθεστέρα. Οὐδεὶς λόγος πλέον ἐγένετο περὶ τῆς σφαιρας καὶ τοῦ τοίχου ἐξ οὗ ἐροίπτετο, ὁ περιήρημος μαῦρος κύων, ὁ τοσαύτας ἀνοίξας ὅπας ἐν τῷ κῆπῳ τῆς κυρίας Ἑρμίνης, ἦτο ἡδῆ πρὸς καὶ σοβαρὸς τοσοῦτον, ὥστε ὁσάνκις ἤθελον νὰ παίξωσιν ἦτο χρεῖα νὰ τον σύρωσι διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ ἐμβριθεστερος τῆς Μαρκέλλας, ἥς εἶχε γίνῃ ἐπιστήθιος φίλος.

Καὶ ὁ Ἰούλιος δὲ μετεῖχεν ἡδῆ τῆς γενικῆς ταύτης νηνεμίας. Πλήρης τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῶν δεκαεξέ ἐτῶν του, εἶχεν ὀρθίαν τὴν κεφαλὴν, ἡ γόρασε δίοπτρα τῆς ρινός καὶ ἐλάλει περὶ τῶν ἐξετάσεών του ὡς περὶ πράγματος μηδαμίνου, οὗ ἐμελλε νὰ ἀπαλλαχθῆ πρὶν παρέλθῃ ἐξαμηνία.

Ὁ μόνος δὲ ἐκ τῆς φαιδρᾶς ταύτης συντροφίας ὅστις, ἀντὶ νὰ γίνῃ σοβαρώτερος, τούναντίον κατέστη κοινωνικώτερος καὶ φαιδρότερος ἦτο ὁ Ροβέρτος, ἡ ἀρκτος αὐτῆ, ὡς τον ἔλεγεν ὁ ἀδελφός του. Ἡ ἄγαν συστολή αὐτοῦ καὶ ἡ δειλία, ἥτις ἄλλοτε δὲν τον ἄφινε νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ἰσχυρὸν καὶ λαμπρὸν πνεῦμά του, διελύθη ὡς καπνός, καὶ τὴν εὐάρεστον ταύτην μεταβολὴν ὤφειλεν εἰς τὴν ἀ-

νανέωσιν τῆς πρὸς τὴν κυρίαν Ἑρμίνην φιλίας του. Ἄλλοτε, μόνος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἡ μᾶλλον ἐν τῷ σχολείῳ μετὰ τῶν συμμαθητῶν του εἶχε χάσῃ μακρὰν τῆς μητρός του τὴν ἐξιν τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς μετὰ γυναικῶν ἀναστροφῆς, ἥτις τοσοῦτον ἀναγκαῖα εἶνε εἰς τοὺς νέους, ἵνα συνηθίζωσιν εἰς τὴν καλὴν συμπεριφορὰν. Εὐρισκόμενος πλησίον τῆς γηραιᾶς κόρης, ἥτις τον εἶχεν ὡς υἱόν, πλησίον τῆς Μαρκέλλας, ἣν αὐτὸς θὰ ἐπεθύμει νὰ εἶχεν ἀδελφὴν, ἠσθάνετο τὴν ψυχὴν του ἀγαλλομένην ὡς τὸ ἄνθος ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας ἑαρινοῦ ἡλίου.

Ἐκ τῆς ἐν τῇ Νικαίᾳ ἐξορίας της ἡ κυρία Βρεῶ εἶχε γράψῃ πολλάκις πρὸς τὴν κυρίαν Ἑρμίνην, εὐχαριστοῦσα αὐτὴν διὰ τὴν ἐξαιρετον ἐπὶ τῶν υἱῶν της ἐπίδρασιν αὐτῆς· ταύτην δὲ τὴν ἐπίδρασιν εἶχε δυνηθῆ νὰ ἐκτιμήσῃ κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν ἅς οἱ νεανίαί κατ' ἔτος διήρχοντο παρ' αὐτῆ. Ἡ τελευταία δὲ αὐτῆς ἐπιστολή κατελύπησε τὴν ἐξαιρετον γηραιὴν κόρην, διότι ἡ ἀτυχῆς μήτηρ ἐξέφραζε πλαγίως ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ τὴν ἀνήσυχίαν της περὶ τῆς τύχης τῶν δύο ἀδελφῶν, ἐὰν ποτε συνέβαινε νὰ μείνωσιν ὄρφανοί.

— Ὁ σύζυγός μου, ἔλεγεν, εἶνε λίαν ἀδύνατος, καὶ ἂν με χάσῃ δὲν τολμῶ νὰ προῖδω ποῦ θὰ τον φέρῃ ἡ λύπη του. Ἐγὼ ἔπταισα διότι ἐπέτρεπον ἄλλοτε εἰς αὐτὸν νὰ ζῆ δι' ἐμέ καὶ μόνον δι' ἐμέ. Ἡμῖν τυφλὴ καὶ δὲν ἔβλεπον μακρότερα τῆς παρουσίας ὥρας· ἀληθῶς εἶπειν μέχρι τῶν τελευταίων τούτων χρόνων εἶχον πάντοτε ἐλπίδα ὅτι θὰ θεραπευθῶ· ἀλλὰ τώρα πλέον βλέπω καὶ ἐγὼ ὅτι ἡ ἐλπίς αὐτὴ εἶνε μωρία. Τοῦτο μόνον τὸ ὄνειρόν μου εἴμπορεῖ νὰ μου συγχωρήσῃ τὴν φιλαυτίαν τὴν ὑποίαν ἔδειξα, ἀφίνουσα τὸν πατέρα νὰ ζῆ μακρὰν τῶν τέκνων του. Ἡ φρόνησις τοῦ μεγάλου μου υἱοῦ κατώρθωσε νὰ προφυλάξῃ τοὺς δύο ἀδελφούς ἀπὸ τὰ δυσάρεστα ἐπακόλουθα τῆς τριαυτῆς ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν οἰκιακῶν μας πραγμάτων. Ἀλλ' ὅμως φοβοῦμαι μήπως ἡ ἀγάπη τῶν τέκνων δὲν θὰ ἔχῃ τόσην δύναμιν, ὥστε νὰ κρατήσῃ τὸν πατέρα εἰς τὴν ζωὴν, ὅταν ἐγὼ πλέον δὲν θὰ ὑπάρχω. Δὲν θὰ τοὺς ἐπιβλέπετε σεῖς, καλὴ μου γειτόνισσα καὶ φίλη; Ἢ τοὺς ἐμποδίσετε νὰ λυποῦνται πάρα πολὺ, νὰ ζοῦν μόνον ὡς ἐγώισται, ὅπως ἐκάμαμεν ἐγὼ καὶ ὁ σύζυγός μου, διὰ νὰ μὴ ἔχουν ὕστερον ἀφορμὰς νὰ τοὺς τύπη ἢ συνειδησίς των ὅπως σήμερον μὲ τύπτει ἐμέ.

Ἡ κυρία Ἑρμίνη φυλάσασα τὴν λυπηρὰν ταύτην ἐπιστολήν, ἔδειξε μείζονα ἀγάπην καὶ μερίμναν πρὸς τοὺς νέους. Μετὰ μεγίστης δὲ χαρᾶς ἔβλεπε τὸν Ροβέρτον προσκολλώμενον μᾶλλον μᾶλλον εἰς τὴν πρόσδον τῆς Μαρκέλλας. Ὅσον δὲ ἀσθενῆς καὶ ἂν ἦτο ὁ κλάδος οὗτος τῆς σωτηρίας, ἠλπίζεν ὅτι θὰ χρησιμεύσῃ οὐκ ὀλίγον

κας. Τινι τρόπῳ τρέφονται: Πράττουσι πρὸς ἄλλα ἄόρατα ζώαρια ὅ,τι καὶ αἱ μυῖαι πρὸς αὐτὰ ταῦτα; Ἰδοὺ ἐρώτησις, εἰς τὴν ὑποίαν δὲν δύναται τις νὰ ἀπαντήσῃ, καὶ τὴν ὑποίαν ἡ τελειότης τῶν ὀργάνων οὐδέποτε ἴσως θέλει δυνηθῆ νὰ διευκρινίσῃ. Ὅ,τι δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἀσφαλῶς, εἶνε ὅτι καὶ τὰ παράσιτα ἔχουσι τὴν χρησιμότητά των ἐν τῷ κόσμῳ, διότι ἡ φύσις οὐδὲν παράγει ἄνευ αἰτίας.

II.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ

Ἄλλα περὶ οὖν,
Καὶ τίποτε δὲν μένει·
Ἄναχωροῦν—
Ποῦ; ὅπου... τί σημαίνει.
Μηδενικά,
Εἰς τὸ μηδὲν περῶμεν.
Εἶδες ἐκεῖ!
Τί τάχα ἂν χαθῶμεν;
Καταστροφὴν
Ἢ γῆ ἂν ὅλη πάθῃ
Κ' εὐρὴ ταφῆν,
Τὸ σύμπαν δὲν ἐγάθη.
Φῶς ἰερὸν
Καὶ ἐρεθῶδες σκότος,
Νυχθημερὸν
Παλαίου ἀλλοκότως...
Πλὴν θὰ σθεσθῆ
Τὸ φῶς τὸ ἀντέλλον,
Θὰ ἠττηθῆ
Τὸ σκότος εἶνε μέλλον...
Γῆ, Οὐρανὸς
Καὶ σφαῖραι καὶ πλανῆται,
Εἰς ἂν κινῶν
Μνηστῆρον θὰ χαθῆτε.
Καὶ θὰ ριθῆ
Ὡς πλᾶξ ἐπιτυμβία,
Σκότος βαθύ
Καὶ σιωπὴ βαθεῖα!

(Ταγγάνιον, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1882).

A. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παρὰ τοῖς ζώοις τὰ ἀποτελέσματα μακρῶς ἐγκυμιάσεως καὶ συνεχοῦς ἀγωγῆς εἶνε τοσοῦτον ἰσχυρά, ὥστε δύναται νὰ νικήσῃσι τὰ φυσικὰ ἐνστικτικὰ καὶ τὰς βαθύτατα ἐρριζωμένας ἐπιθυμίας· π. γ. κύνων δύναται μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης παρὰ νὰ κλέψῃ. Μνημονεύονται μάλιστα περιστάσεις, καθ' ἃς, παρὰ τοῖς ζώοις, τὸ μητρικὸν ἐνστικτικὸν ἠττήθη ὑπὸ τοῦ πένθους νὰ ὑπηρετήσῃσι τὸν κύριόν των ἐν ταύταις ὑπάγεται τὸ ἐπόμενον ἐκπληκτικὸν γεγονός, ὅπερ ἀναφέρει ὁ διάσημος φυσιοδίξης Romanes.

Ποιμὴν τις συνείδηζε νὰ ἐμπιστευθῆται τὸ ποιμνιὸν τοῦ εἰς τὴν κύναν τοῦ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπαγρυπνήσεως

ἐπ' αὐτῆς. Μίαν ἡμέραν ἐπιστρέψας εἰς τὰ ἴδια ἐν ὄρῳ προκεχωρημένα, ἐξεπλάγη μαθὼν ὅτι τὸ πιστὸν ζῷον δὲν εἶχεν ἔτι ἐμφανισθῆ μετὰ τοῦ ποιμνίου ἀμείως αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἠτοιμάσθησαν νὰ ἐξέλθωσι, διὰ διακέρου ὁδοῦ ἐκάτερος, πρὸς ἀναζήτησίν των. Ἀλλὰ μόλις κατήλθον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ διακρίνουσι τὴν κύναν ἐρχομένην μετὰ τοῦ ποιμνίου πλήρους, καὶ κρατοῦσαν εἰς τὸ στόμα τῆς νεογνὸν κυνάριον. Τὴν κατέλαβον οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους· πῶς τὸ πτωχὸν ζῷον κατώρθωσεν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει νὰ ὀδηγήσῃ τὸ ποιμνιον, εἶνε ἄγνωστον, διότι οὐδεὶς τὴν συνήτησεν, διαρκούσης τῆς πορείας τῆς. Ὁ κύριός τῆς ἀνετριχίσαν ὅταν εἶδε τί ὑπέφερε καὶ τί ἐπραξεν· ἀλλ' ἡ κύναν, εὐσταθῆς, καὶ οὐδόλως ἐξησθενημένη, ἀρῶν ἀπέθηκε τὸ μικρὸν τῆς ἐν ἀσφαλεῖ, ἀνεχώρησε πάλιν διὰ τὸ ἔρος ἐν πάσῃ ταχύτητι, καὶ οὕτως ἐπανέφερον ἕκαστον τῶν νεογνῶν, διαδοχικῶς τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, μέχρι τοῦ τελευταίου, ὅπερ ἦτο νεκρὸν.

Χάρτιναί φιάλαι. Ὁ χάρτης ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας χρησιμεύει εἰς κάθε τι, ἀκόμη καὶ εἰς κατασκευὴν τροχῶν ἀτμαμάξης καὶ εἰς οἰκοδομὴν οἰκιῶν. Ὁμοίως κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ καὶ φιάλας. Λαμβάνοντες ζύμην συγλειμένην ἐκ ρακῶν, ἀχύρου, καὶ ξύλων παράγουσιν ἐξ αὐτῆς φύλλα χονδροχάρτου ἕκαστον φύλλον χρίεται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν δι' ἰδιαιτέρου μίγματος, καὶ ἀφίνεται νὰ ξηρανθῆ. Ἐπιαναλαμβάνουσιν εἶτα τὴν ἐπίχρυσιν. Μεθ' ὃ λαμβάνουσι δέκα φύλλα, ἅτινα πιεζόμενα ἐντὸς τύπων ἰδίων σχηματίζουσι τὸ ἥμισυ ἐκάστης φιάλης. Τέλος ἐνοῦνται τὰ ἥμισυ πιεζόμενα ἀνὰ δύο. Αἱ οὕτω κατασκευαζόμεναι φιάλαι δὲν προσάλλονται οὔτε ὑπὸ τοῦ οἴνου, οὔτε ὑπὸ τοῦ οἴνοπνεύματος, οὔτε ὑπὸ τῶν πλείετων ρευστῶν, καὶ δὲν δύναται νὰ θραυσθῶσιν ὡς αἱ ὑάλιναι.

Ὁ κ. Π* εἰμπορεῖ νὰ δώσῃ μαθήματα φιλαργυρίας καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ἑξηνταβελόνην.

Ἐχει μικρὸν ὑπηρέτην Δημήτηρην, ἐκτελοῦντα ἔλην τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου, τὸν καθαρισμὸν, τὸ μαγειρεῖμα, κλπ. Προχθὲς, τὴν ἡμέραν τῆς εορτῆς του, ἀποφασίζει νὰ τοῦ δώσῃ ἐν δαῖμα τῆς εὐνοίας του διὰ τὸν τόσον ζῆλον, καὶ τὸν προσκαλεῖ προσωπῶς:

— Δημήτηρ, λέγει πρὸς αὐτόν, νὰ, καμμένη, πάρε νὰ διασκεδάσῃς καὶ σὺ ἡμέρῃ ποῦ εἶνε σήμερα.

Καὶ τοῦ θέτει μεγαθύμως εἰς τὴν χεῖρα μίαν... πεντάραν!

Μεταξὶ δύο φοιτητῶν:

— Οὐφ, κί' αὐτὴ ἡ Κυριακὴ τὸ πρωὶ! Δὲν ἔχει κανεὶς τί νὰ κἀνῃ...

— Οὔτε ἓνα κανόνι δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ρίξῃ ἔς τὸ μάθημα!

Ἡ σκηνὴ ἐν τῷ Νεκροταφείῳ:

Δικαστικὸς κλητήρ. — Ἐχεις ἐδῶ μὴ κλησι διὰ χρέος.

Νεκροθάπτης, ἐξερχόμενος τοῦ τάφου ἐν ἀνίσκαπτῃ. — Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! οὔτε ἔς τὸν τάφον μέσα δὲν σ' ἀφίνουσι ἡσυχο!